Trafikutskottets betänkande 1987/88:28

om inriktning av telepolitiken (prop. 1987/88:118)

TU
1987/88:28

Sammanfattning

I betänkandet behandlar och tillstyrker utskottet regeringens förslag i proposition 1987/88:118 om inriktningen av telepolitiken.

Regeringens förslag avser (1) mål och inriktning för telepolitiken, (2) inrättande av en ny myndighet, statens telenämnd, som skall överta televerkets uppgifter att utfärda föreskrifter om anslutning av utrustning till det allmänna telenätet, (3) avveckling av televerkets ensamrätt att ansluta kontorsväxlar och myntapparater till detta nät samt (4) inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet under perioden 1988–1991 och soliditetsmål för verket.

Frågor om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet skall utredas närmare tillsammans med motsvarande frågor på postområdet. I propopositionen förutskickas utredningen som numera har tillsatts.

I anslutning till propositionen behandlas närmare 50 motionsförslag avseende frågor som behandlas i propositionen och andra frågor om telekommunikationerna. Motionsförslagen avstyrks eller föreslås lämnade utan särskild åtgärd av riksdagen.

Vid betänkandet har fogats 16 reservationer, nämligen sex av m- och fp-ledamöterna tillsammans, fyra av fp-ledamöterna ensamma, två av c-ledamöterna samt fyra av vpk-ledamoten.

I följande reservationer följs upp förslag i motioner som väckts med anledning av propositionen, nämligen

av vpk-ledamoten beträffande krav på ytterligare utredning före beslut om mål och inriktning för telepolitiken (nr 1) och inriktning mot effektiv konkurrens (nr 3),

av m- och fp-ledamöterna beträffande utförsäljning m.m. av Teleinvest AB (nr 4), ett sammanhållet öppet telenät (nr 5) och uppdrag att överväga uppdelning av telenätet på två eller flera bolag (nr 6),

av fp-ledamöterna beträffande omfattningen av utredningsarbetet (nr 7),

av m- och fp-ledamöterna beträffande vissa ytterligare uppgifter för statens telenämnd (nr 8) och uppgifter för statens telenämnd på radiokommunikationsområdet (nr 9),

av vpk-ledamoten beträffande avveckling av anslutningsmonopolen på kontorsväxlar och myntapparater (nr 10).

1 *Riksdagen 1987/88. 15 saml. Nr 28*

av m- och fp-ledamöterna beträffande tillåtande fullt ut av s.k. tredjepartstrafik (nr 11) samt
av fp-ledamöterna beträffande televerket och informationsteknologiprogrammet (nr 12) och minskning av televerkets investeringsexpansion (nr 14).

I övriga reservationer följs upp förslag i motioner som väckts under den allmänna motionstiden i år.

Vid betänkandet har fogats ett särskilt yttrande.

Propositionen

I proposition 1987/88:118 om inriktning av telepolitiken föreslår regeringen (kommunikationsdepartementet) riksdagen att

1. godkänna föredragande departementschefens förslag till mål och inrikting för telepolitiken,
2. godkänna att en ny myndighet inrättas med de uppgifter som föredragande departementschefen har förordat,
3. godkänna att televerkets ensamrätt att ansluta kontorsväxlar och myntapparater till televerkets anläggningar upphör senast fr.o.m. den 1 januari 1990 resp. den 1 januari 1989,
4. godkänna vad föredragande departementschefen har förordat rörande inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet och investeringar under perioden 1988–1991,
5. godkänna att televerkets verksamhet skall inriktas på det soliditetsmål som föredragande departementschefen har förordat.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av proposition 1987/88:118

1987/88:T107 av Rolf Clarkson m.fl. (m) vari yrkas

1.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den s.k. tredjepartstrafiken,

2.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om finansieringen av sociala och regionala hänsynstaganden,

3.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om utjämning av taxorna,

4.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om radiokommunikationerna.

1987/88:T108 av Anna Wohlin-Andersson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om mål och service inom telepolitiken.

1987/88:T109 av Ulla Pettersson (s) och Gunhild Bolander (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teletaxorna till och från Gotland.

1987/88:T110 av Elving Andersson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar begära att regeringen tar sådant initiativ att varje företag får möjlighet teckna ett telefonabonnemang på "hushållsvillkor".

1987/88:T111 av Anna Wohlin-Andersson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att 020-nummer införs till riksdagen enligt vad i motionen anförts.

1987/88:T112 av Olle Grahn m.fl. (fp) vari yrkas

1.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de övergripande målen för svensk telepolitik,

2.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det icke önskvärda i att sammanföra utredning av postverkets ansvar med utredningen av regionalpolitiska, socialpolitiska och försvarspolitiska telefrågor,

3.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förbättrad säkerhet i landets telenät,

4.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ansvar och arbetsuppgifter för statens telenämnd,

5.att riksdagen beslutar avskaffa monopolet för s.k. tredjepartstrafik och monopolet för höghastighetsmodem,

6.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om takten för televerkets investeringsexpansion,

7.att riksdagen beslutar avskaffa televerkets nuvarande ansvar för extern forskning och utveckling,

8.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ny organisation och ny ägandeform för den nuvarande telekoncernen i syfte att skapa förutsättningar för effektiv konkurrens, avseende såväl nät som tjänster,

9.att riksdagen beslutar om utförsäljning och börsintroduktion av Teleinvest AB.

1987/88:T113 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1.att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts mot en "engelsk modell" och nyliberala strävanden i telepolitiken,

2.att riksdagen avslår propositionens förslag om ytterligare uppluckring av televerkets monopol,

3.att riksdagen hos regeringen begär ett nytt förslag om inriktningen av telepolitiken grundad på den aviserade utredningen av bl.a. statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet och förtydligande av televerkets roll och uppgifter.

Motioner framlagda under den allmänna motionstiden 1988

1987/88:T201 av Gösta Andersson m.fl. (c) vari yrkas

1. (delvis) att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sociala och regionalpolitiska mål för posten och televerket,

9. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om undvikande av dramatiska omkastningar av taxe- och serviceniväerna på teleområdet,

10. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fördelning av inträdeskostnaderna för telefon över en längre tidsperiod,

11. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inträdeskostnaderna vid dubbel bosättning och för näringsidkare.

12. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande utveckling av teleservicen på sjukhus och andra institutioner,

13. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppdrag till televerket att förse varje ort med minst en modern telefonautomat,

14. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om växelmonopolets upphörande.

1987/88:T207 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortsatt utbyggnad av tele- och datakommunikationsnätet,

1987/88:T211 (delvis) av Hugo Bergdahl (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kommunikationerna i Västmanland.

1987/88:T216 (delvis) av Rolf Dahlberg och Håkan Stjernlöf (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om satsning på kommunikationerna i Gävleborgs län.

1987/88:T218 (delvis) av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om ökade inleveranser från televerket och luftfartsverket med 365 milj.kr. resp. 200 milj.kr. budgetåret 1988/89.

Motiveringen till yrkandet finns i motion 1987/88:Fi220 (c).

1987/88:T221 av Olle Grahn m.fl. (fp) vari yrkas

3. att riksdagen beslutar om en sådan uppskrivning av televerkets avkastningskrav att inleveransen till statsbudgeten blir ytterligare 450 milj.kr.

1987/88:T801 av Lars Hedfors m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär om åtgärder i syfte att stoppa indragningar av telefonkiosker på landsbygden.

1987/88:T802 av Margareta Andrén (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokala föreningars telefonabonnemang.

1987/88:T803 av Olle Grahn m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökad konkurrens på teleområdet.

1987/88:T804 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att televerket får i uppdrag att göra en fullständig ekonomisk redovisning för kabel-TV-divisionens veksamhet.

Motiveringen till yrkandet finns i motion 1987/88:Kr411 (vpk).

1987/88:T805 av Britta Bjelle (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om enhetliga telefonnummer för vissa myndigheter.

1987/88:T806 av Ulla Tillander och Martin Olsson (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om telefonabonnemangsavgift för ideella organisationer.

1987/88:T807 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (båda fp) vari yrkas att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om att ideella organisationers telefonabonnemang bör prissättas enligt den lägre taxan.

1987/88:T808 av Börje Stensson och Karl-Göran Biörsmark (båda fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär sådana initiativ att samtliga teleabonnenter inom Östergötlands län återfinns i någon av länets katalogdelar.

1987/88:T809 av Lars De Geer (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett enhetligt system för uppringning av statliga verk och myndigheter bör utredas, syftande bl.a. till kostnadsmässig neutralitet oavsett varifrån i landet som myndighet uppringes.

1987/88:T810 av Ewy Möller (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omprövning av det av regeringen godkända taxeförslaget så vitt avser ideella föreningar.

1987/88:T811 av Lars Ahlström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teletaxorna.

1987/88:T812 av Arne Andersson i Ljung och Stig Bertilsson (båda m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om televerkets aviserade kostnadshöjningar för hemvärnet.

1987/88:T813 av Marianne Karlsson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de stora höjningar av telefonabonnemang som televerket gjort samt att dessa måste sänkas i enlighet med vad i motionen anförts.

1987/88:T814 av Elver Jonsson m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motion 1987/88:Kr507 (fp) anförts om telefonkostnader för lokala föreningar.

1987/88:T923 (delvis) av Catarina Rönnung och Åke Gustavsson (båda s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av egen postadress och nytt riktnummer för Pauliströms samhälle.

Bakgrund

Televerkets uppgifter och organisation

Affärsverket televerket skall enligt sin instruktion (1985:754) verka för att samhällets och enskildas behov av telekommunikationer tillgodoses och därtill svara för att möjligheten till radiokommunikation utnyttjas på bästa sätt. Televerket har – vidare enligt instruktionen – hand om statens telefonrörelse och de övriga tjänster för vilka verket utnyttjar det telenät som det förvaltar för statens räkning (det allmänna telenätet). Det åligger televerket att (1) underhålla och utveckla det allmänna telenätet, (2) installera och underhålla teleanläggningar, (3) bestämma de geografiska områden som behövs för att driva televerksamheten på ett rationellt sätt samt (4) förmedla telefonsamtal och telemeddelanden.

I proposition 1986/87:100 bil. 8 (s. 166) beskrevs televerkets verksamhet och organisation sålunda:

Telefon och andra tjänster inom området talkommunikation är basen för verksamheten. Därutöver arbetar televerket med teleanknutna informationssystem för data, text och bild. Verket sköter distributionen av Sveriges Radios radio- och TV-program och ansvarar för hushållningen med radiofrekvenser. Verket har ett ansvar för och skall medverka till att det inom landet bedrivs en sådan forskning och utveckling att Sverige kan behålla sin framträdande ställning inom telekommunikationsområdet.

Televerket bedriver verksamhet både inom verkets ram och i bolagsform. Den verksamhet som bedrivs i bolagsform skall vara ett naturligt stöd och komplement till televerkets egen verksamhet och vara inordnad i en koncernstrategi.

Televerkskoncernen består av en verksdel och en bolagsdel. Med undantag av utvecklingsföretaget Ellemtel Utvecklings AB och satellitföretaget Nordiska Telesatellit AB (Notelsat) ägs och styrs bolagsdelen via Teleinvest AB. Verksdelen består av huvudkontor, fyra centrala avdelningar, tre divisioner samt 20 geografiska teleområden. Teleinvestgruppens bolag är inordnade i televerkskoncernens strategi genom att Teleinvest AB skall utveckla affärsidéer och verksamheter som är förenliga med televerkskoncernens affärsstrategi och som förutsätter flexibelt, snabbt och affärsmässigt effektivt handlande i konkurrensmiljö. Dessa utvecklingsinsatser kanaliseras till befintliga dotterbolag, nybildade företag eller förvärvade företag och verksamheter.

Statsmakterna uttalade år 1980 (prop. 1980/81:66, TU 9, rskr. 132) att de delar av televerkets verksamhet som var konkurrensutsatta och inte utgjorde integrerade delar av grundtjänsterna – till vilka t.ex. telefon och telex hänfördes – i princip borde bedrivas i bolagsform. Televerkets industridivision övergick därefter i bolagsform (Teli AB). För konkurrensutsatta verksamheter som inte "bolagiserades" ålades verket att redovisa kostnader och intäkter separat (särkostnadsredovisning).

Närmare bestämmelser om verksamheten

Närmare bestämmelser om det allmänna telenätet finns i teleförordningen (1985:765). Televerkets uppgifter på radioområdet anges i olika följdförfattningar till radiolagen (1966:755), bl.a. kungörelsen (1967:446) om radiosändare.

Regeringen fastställer (i teleförordningen) avgifter för huvudledningar till telefonapparater i bostäder och avgifter för telefonsamtal från andra telefonapparater än telefonautomater. Televerket fastställer enligt bemyndigande i teleförordningen villkor och avgifter i övrigt för att utnyttja det allmänna telenätet samt övriga villkor och avgifter inom olika verksamhetsområden.

Televerkets monopol

Televerket har inte någon ensamrätt att upprätta och driva telenät. Vid sidan av televerket har sålunda SJ, statens vattenfallsverk och försvaret drivit stora

nät för eget bruk. Televerket har däremot haft ett anslutningsmonopol när det gäller det allmänna telenätet. Detta monopol har successivt minskat i omfattning.

Om anslutning av apparater till det allmänna telenätet gäller enligt 2 § första stycket i teleförordningen att abonnentväxlar hör till det allmänna telenätet medan televerket i övrigt bestämmer nätets omfattning. Televerkets anslutningsmonopol omfattar numera – förutom abonnentväxlar – telefonautomater för allmänt bruk. Televerket har tidigare i år upphävt ett anslutningsmonopol avseende dataanslutningsutrustning (modem) för höga hastigheter för datakommunikation över telefonnätet. När det gäller ändring av de kvarstående anslutningsmonopolen avseende abonnentväxlar och telefonautomater skall det erinras om att statsmakterna år 1985 framhöll (prop. 1984/85:158, TU 28, rskr. 382) att principiella förändringar av televerkets verksamhet bör underställas riksdagens prövning.

Former för statsmakternas styrning av televerket

Mot bakgrund av data- och teleteknikens snabba utveckling har televerket på senare år – genom successiva riksdagsbeslut – fått ökad ekonomisk handlingsfrihet och bättre möjligheter att handla marknadsmässigt. De traditionella anslagsframställningarna har ersatts av rullande treårsplaner, avsedda att ge statsmakterna ett bättre underlag än tidigare för en övergripande styrning av televerkskoncernens verksamhet. I ett treårsperspektiv belyses således prognostiserad efterfrågan på verkets produkter och tjänster, planerade investeringsvolymer samt de finansiella konsekvenserna i fråga om kapitalbehov, finansieringskällor, soliditet, räntabilitet, taxenivå och resultat. Vidare redovisas servicenivåer, produktivitetsutveckling samt strategin för den pågående moderniseringen och utbyggnaden av telenätet.

Fastställd inriktning av televerkets verksamhet m.m. under perioden 1988–1990

För televerkets verksamhet m.m. under perioden 1988–1990 gäller följande. Riksdagen har godkänt inriktningen och omfattningen av verksamheten och investeringarna samt soliditets-, räntabilitets-, prisnivå- och servicemålen (prop. 1986/87:100 bil. 8, TU 17, rskr. 212).

Televerkskoncernens omsättning beräknas under perioden 1988–1990 öka från 22 miljarder kronor per år till knappt 26 miljarder kronor per år. Antalet anställda i verket exkl. industridivisionen beräknas öka från ca 43 500 till ca 45 000. Arbetsproduktiviteten – mätt i försäljning i fast pris per anställd – beräknas öka med 5,3 % per år.

Huvudinriktningen av televerkets verksamhet skall vara att verket genom olika åtgärder – inkl. mycket omfattande investeringar – skall söka komma till rätta med framkomlighetsproblem i telenätet samtidigt som man bygger upp ett modernt nät med möjlighet till nya tjänster. Nätutveckling och nättjänster skall prioriteras, och satsningarna skall innebära att brist på telekommunikationer inte någonstans i vårt land skall kunna vara hinder för etablering och drift av verksamhet. Televerkskoncernens investeringar beräknas uppgå till ca 27 miljarder kronor, varav ca 16,5 miljarder kronor

avser telenätet och återstoden huvudsakligen investeringar i utrustning, som hyrs ut till abonnenterna, samt radioanläggningar, fastigheter, maskiner och inventarier.

De fastställda servicemålen avser framkomlighet i telefonnätet, genomsnittlig tid för avhjälpande av fel samt genomsnittlig leveranstid för telefon. Som mål i dessa hänseenden gäller (1) att i genomsnitt minst 98 % av alla försök att koppla upp rikssamtal under vanlig kontorstid skall lyckas, (2) att tiden mellan anmälan om ett fel och avhjälpande av felet skall vara i genomsnitt högst 2,1 arbetsdagar och att 55 % av felen skall vara avhjälpta inom åtta timmar från felanmälan under vardagar resp. (3) att leveranstiden för en anslutning till telefonnätet (huvudledning) för telefon i en permanentbostad skall vara högst 17 dagar.

Som mål för prisnivån gäller att priserna skall höjas högst i takt med höjningen av den allmänna prisnivån.

Soliditeten för televerkskoncernen, dvs. relationen mellan eget kapital och totalt kapital, skall från 63,6 % verkamhetsåret 1985/86 ökas till 65 % år 1990.

Kravet på räntabilitet för televerkskoncernen är att avkastningen på eget kapital skall vara så stor att soliditetsmålet kan uppnås.

Televerkets egna kapital (verkskapitalet), som utgörs av statskapitalet (1 760 milj. kr.) och avsättningar, beräknas öka från drygt 26,8 miljarder kronor år 1987 till 38,2 miljarder år 1990-koncernens egna kapital från drygt 28,2 milj. kr. till nära 38,2 milj. kr. Till statsverket skall enligt televerkets instruktion inlevereras avkastning på verkets fasta statskapital beräknad enligt fastställd avkastningssränta (för närvarande ca 11,25 %).

Utskottet

1 Inledning

Den tekniska utvecklingen på teleområdet under senare år har varit revolutionerande och har bl.a. inneburit att möjligheterna att i telenäten hantera information på komplicerade och specialiserade sätt har ökat. Till kopplings- (växlings-) och transmissions- (överförings-)funktionerna för kommunikationstjänster har lagts en rad andra möjliga funktioner. Detta har gjort att tjänsterna som kan tillhandahållas i telenäten blir allt svårare att skilja från varandra. Gränsen mellan tele- och dataområdena har därigenom suddats ut liksom gränsen mellan telekommunikation och andra områden. I produktionssystemet för teletjänster, telesystemet, verkar numera även andra "teleföretag" än televerket.

Föredragande departementschefen framhåller i proposition 1987/88:118 att televerkets anläggningar på grund av deras omfattning och centrala placering i telesystemet har en särställning. De tekniska konstruktioner som används i dessa anläggningar har därför, framhåller han vidare, avgörande betydelse för hur de privata delarna av systemet skall vara utformade för att samverkan mellan delarna skall vara möjlig. Detta aktualiserar enligt föredraganden ytterst frågan om statens ansvar för telesystemets kvalitet och

utformning i ett läge då aktörerna, tjänsterna och produkterna ökar i antal och gäller därmed också televerkets och andra myndigheters roll och uppgifter i den nya miljön. Utvecklingen har, sammanfattar föredraganden, lett till att nya ställningstaganden av statsmakterna behövs på teleområdet.

På grundval av förslag i en av kommunikationsdepartementets referensgrupp för telefrågor avgiven rapport (Ds K 1987:9) Tele i förändring och i ett av utredningen (K 1985:03) om vissa myndighetsuppgifter inom televerket m.m. avgivet betänkande (Ds K 1987:10) Televerkets myndighetsutövning jämte remissyttranden över rapporten och betänkandet samt televerkets förslag i en reviderad treårsplan för perioden 1988–1990 och i en treårsplan för perioden 1989–1991 läggs i propositionen fram förslag om inriktningen av telepolitiken, m.m.

Sålunda föreslås i propositionen (1) mål och inriktning för telepolitiken och redovisas behovet av ytterligare utredning av statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet och televerkets roll. Grundval för utredningen skall vara förslagen till mål och inriktning för telepolitiken. Vidare föreslås att (2) en ny myndighet, statens telenämnd, skall inrättas. Nämnden skall överta televerkets uppgifter att utfärda föreskrifter om anslutning av utrustning till det allmänna telenätet. I anslutning härtill redovisas (3) behovet av viss översyn berörande lagstiftningen på radiokommunikationsområdet. I propositionen föreslås vidare (4) att televerkets ensamrätt att ansluta kontorsväxlar och myntapparater till det allmänna telenätet skall upphöra senast den 1 januari 1990 resp. den 1 januari 1989. Slutligen behandlas (5) frågor om inriktning och omfattning av televerkets verksamhet under perioden 1988–1991 samt soliditetsmål, m.m.

Med stöd av ett av regeringen den 5 maj i år lämnat bemyndigande har chefen för kommunikationsdepartementet samma dag beslutat att tillkalla en utredning för att (dir. 1988:11) bedöma och föreslå preciseringar av statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena. Utredningen (K 1988:02) har fått parlamentarisk förankring.

I den ordning propositionsförslagen m.m. sålunda har angivits kommer de att närmare behandlas i det följande. I anslutning till behandlingen av förslagen m.m. i propositionen behandlas förslag som har förts fram i motioner som har väckts under den allmänna motionstiden i år och i motioner som har väckts med anledning av propositionen.

2 Mål och inriktning för telepolitiken m.m.

Utgångspunkt för propositionsförslagen är att telepolitiken skall ange grundläggande riktlinjer och utgångspunkter för beslut som rör telekommunikationer.

Föredraganden redovisar i propositionen sin syn på mål för telepolitiken samt – med dessa mål som utgångspunkt – sin syn på inriktningen av telepolitiken och hur han anser att man med olika telepolitiska medel skall kunna påverka beslut om konsumtion, produktion, investeringar och betalning. Föredraganden påpekar att de mål som han föreslår är allmänt formulerade men att de ändå torde kunna fylla sin funktion som en bas och en vägledning för de ställningstaganden och åtgärder som kommer att krävas i

framtiden. Trots deras allmänna karaktär bör riksdagen enligt föredraganden lägga fast målen och inriktningen för telepolitiken. I propositionen föreslås sålunda att riksdagen skall godkänna föredragandens förslag till mål och inriktning för telepolitiken. Föredraganden hänvisar emellertid till att frågorna om bl.a. statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet och om televerkets roll och uppgifter skall närmare utredas.

I motion T113 (vpk) kritiseras regeringen för att den vill att allmänt formulerade mål och riktlinjer för telepolitiken skall fastställas och att först därefter servicemål m.m. skall utredas. Enligt motionärerna hade det varit en naturligare ordning att först utreda och sedan komma till riksdagen med förslag om mål och riktlinjer. Motionärerna yrkar därför (yrkande 3) att riksdagen hos regeringen skall begära ett nytt förslag angående mål och inriktning för telepolitiken grundat på bl.a. utredning om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet och om förtydligande av televerkets roll och uppgifter.

Utskottet anser att vad som anförs och föreslås i propositionen väl kan läggas till grund för överväganden och beslut nu om mål och inriktning för telepolitiken. Härigenom ges utgångspunkter för det numera beslutade utredningsarbetet. Motionsförslaget avstyrks sålunda.

2.1 Telepolitikens mål

2.1.1 Föredragandens förslag

Föredraganden föreslår att *det övergripande målet* för telepolitiken skall vara att medborgarna, näringslivet och den offentliga förvaltningen i vårt lands olika delar skall erbjudas en tillfredsställande tillgång på telekommunikationer till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad. Han framhåller att det yttersta syftet med statens agerande på teleområdet är att telekommunikationerna skall bidra till att bibehålla och utveckla välfärden och att telepolitiken därvid kompletterar den allmänna ekonomiska politiken, socialpolitiken samt regional- och arbetsmarknadspolitiken.

Det föreslagna övergripande målet vidareutvecklas av föredraganden i fem *delmål* med rubriker, innebörd och kommentarer enligt nedan.

God tillgänglighet och service. Telesystemet skall utformas så att det ger en god tillgänglighet och service för grundläggande telekommunikationer.

Föredraganden framhåller bl.a. att det inte är möjligt eller lämpligt att staten tar ett övergripande ansvar för att alla olika behov av teletjänster tillgodoses utan det övergripande ansvaret bör avse grundläggande telekommunikationer. Staten bör, framhåller han vidare, se till att dessa erbjuds med god tillgänglighet och service. Det är enligt föredraganden fundamentalt att alla människor i landet skall erbjudas en telefonanslutning i den permanenta bostaden till samma pris och med samma service och kvalitet.

Föredraganden förordar att statsmakterna – såsom numera sker – skall ange riktlinjer för servicegrad m.m. för grundläggande telekommunikationer i samband med behandlingen av televerkets treårsplaner. Han föreslår inte någon ändring i nuvarande servicemål, dvs. målen i genomsnitt minst 98 % lyckade uppkopplingsförsök när det gäller framkomlighet i telenätet,

högst 2,1 arbetsdagar mellan felanmälan och avhjälpande av fel och 55 % av felen avhjälpta inom 8 arbetstimmar när det gäller tid för avhjälpande av fel samt högst 17 dagars genomsnittlig leveranstid när det gäller telefon i permanentbostad.

Effektivitet. Telesystemet skall utformas så att det bidrar till ett effektivt resursutnyttjande i samhället som helhet samtidigt som det i sig skall vara effektivt.

Utvecklingsmöjligheter. Telesystemet skall utformas så att utvecklingsmöjligheterna tas till vara.

Regional balans och sociala hänsyn. Telesystemet skall utformas så att det bidrar till regional balans och möjliggör sociala hänsynstaganden.

Föredraganden erinrar om att regionalpolitiken syftar till att ge alla människor, oavsett var de bor i vårt land, tillgång till arbete, service och en god miljö. Detta har bl.a. kommit till uttryck i att riksdagen särskilt har markerat televerkets samhällsansvar för s.k. grundtjänster, till vilka telefon hör.

För tillgodoseende av sociala hänsyn bör telepolitiken enligt föredraganden t.ex. syfta till att alla skall ha råd att utnyttja grundläggande telekommunikationer.

Uthållighet under kriser och krig. Telesystemet skall vara uthålligt och tillgängligt under kriser och i krig.

2.1.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden

I motionerna har inte någon invändning framförts mot det föreslagna övergripande målet och de föreslagna delmålen för telepolitiken. Däremot har frågor tagits upp som har anknytning till de föreslagna delmålen, nämligen om tillgången till telefon för sjukhuspatienter m.fl., tillgången till telefonautomater, enhetliga telefonnummer för vissa myndigheter m.fl., telefonkatalogerna för Östergötlands län, riktnummer för telefoner i Pauliström, televerkets regionalpolitiska och sociala uppgifter, avgifterna för telefonsamtal med statliga organ (020-linjen) samt förbättring av säkerheten i telenätet.

Tillgången till telefon för sjukhuspatienter m.fl.

I motion T201 (c) begärs (yrkande 12) att teleservicen för patienter på sjukhus och boende på andra institutioner skall utvecklas. Motionärerna föreslår flera sätt för att förverkliga detta, nämligen tillgång till fler telefonapparater, möjlighet att disponera anknytningar för användning av egna eller lånade telefonapparater samt möjlighet att få samtalsavgifterna debiterade på räkningen för den egna telefonen i bostaden eller på arbetsplatsen.

Vanligen finns på sjukhus och andra vårdinstitutioner telefonautomater (myntapparater) i telefonhytter och/eller myntapparater på vagnar för anslutning till telefonjack i patientrummen. Användning av myntapparaterna innebär många gånger problem för patienterna genom att de måste ha erforderliga mynt till hands.

På en del sjukhus m.m. finns i patientrummen telefonjack som gör det möjligt att på rummen använda av sjukhuset tillhandahållna vanliga telefonapparater eller patienternas egna telefonapparater. Kostnaden och villkoren för telefonanvändningen i sådana fall bestäms av vårdhuvudmannen.

Om på sjukhus m.m. finns härför lämpad telefonväxel och erforderliga ledningar från telefonväxeln till patientrummen, kan patient erbjudas att använda egen eller lånad telefonapparat på patientrummet, varvid avgifterna för vid växeln registrerade, utgående samtal och andra avgifter för telefontjänsten kan uppföras på räkningen för patientens telefon i bostaden eller på arbetsplatsen.

Den som har sin bostads- eller arbetstelefon ansluten till en AXE-station kan vid intagning på sjukhus m.m. få s.k medflyttning av telefonen till patientrummet, om erforderliga ledningar dit från sjukhusets växel finns. För den som beräknas komma att vistas längre tid inom t.ex. långtidssjukvården kan flyttning i vanlig ordning av abonnemanget på bostadstelefonen till sjukhuset komma i fråga.

Olika möjligheter finns sålunda att tillhandahålla en mera utvecklad telefonservice på sjukhus och andra vårdinstitutioner än den som myntapparater representerar. Avgörande för vilken form av mera utvecklad service som kan lämnas är de avgifter och villkor i övrigt som vårdhuvudmannen och televerket fastställer. Utskottet vill framhålla angelägenheten av att patienternas intressen beaktas och att patienterna därvid behandlas generöst och vill utgå från att så också är fallet. Motionsyrkandet torde kunna lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

Tillgången till telefonautomater

I motion T201 (c) begärs (yrkande 13) att varje ort i vårt land skall vara försedd med en modern telefonautomat, i vilken avgiften kan betalas även med femkronorsmynt och med kreditkort. I motion T801 (s) begärs att antalet telefonautomater på landsbygden skall bibehållas i nuvarande omfattning.

I propositionen redovisas (s. 28) att televerket har följande "policy" när det gäller telefonautomater.

I orter med flera telefonautomater skall resp. automat bära sina egna kostnader samt ge ett rimligt överskott. I en ort eller på en plats där det bara finns en telefonautomat får den bibehållas även om den går med förlust. Förlusterna får dock inte bli orimliga i förhållande till servicebehovet. Någon absolut gräns har inte satts utan de lokala förhållandena får avgöra.

Televerket säger sig kunna fortsatt tillämpa denna "policy" även om verkets anslutningsmonopol på myntapparater upphör.

Under hand har televerket uppgett att ett fortlöpande utbyte av gamla telefonautomater mot moderna sker och att i de moderna automaterna även femkronorsmynt och kreditkort kan användas.

Med hänsyn till den lämnade redovisningen och till att frågor om televerkets service med telefonautomater kan förväntas komma att behandlas i utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och

postområdena m.m. bör motionsyrkandena inte föranleda något initiativ av riksdagen utan kan avslås.

Enhetliga telefonnummer för vissa myndigheter m.fl.

I motion T805 (fp) påpekas att telefonnumret 90 000 kan användas över hela vårt land när man vill kalla på hjälp i nödsituationer och att olika serviceenheter inom televerket har samma telefonnummer i 90 000-serien över hela landet (t.ex. telekontoren 90 100, nummerupplysningarna 90 140 och namnupplysningarna 90 170). Motionären begär att regeringen skall ta initiativ till att myndigheter m.fl. – såsom polis, arbetsförmedling, länsstyrelse, bilinspektion – som ofta kontaktas av myndigheter, näringsliv och allmänhet också får samma telefonnummer i 90 000-serien över hela landet.

Enligt vad utskottet har erfarit är televerket berett att erbjuda enhetliga telefonnummer för myndigheter som så önskar. Det är dock enligt televerket inte möjligt att använda 90 000-serien, då denna är reserverad för räddningstjänst och för televerket. Utskottet anser att det dock inte finns någon anledning för riksdagen att hos regeringen begära det initiativ avseende regeringen underställda myndigheter m.fl. som önskas i motionen. Motionen avstyrks således.

Telefonkatalogerna för Östergötlands län

I motion T808 (fp) begärs att abonnenter – som bor i Östergötlands län men som tillhör riktnummerområden avseende huvudsakligen bebyggelse utanför länet och därför redovisas i Jönköpings- och Eskilstunakatalogerna – i stället skall redovisas i Norrköpingskatalogen eller Linköpingskatalogen, vilka är "länets" kataloger.

Utskottet har tidigare, senast i betänkandet TU 1985/86:16 (s. 20), behandlat och därvid avstyrkt likartade motionskrav. Enligt inhämtad underhandsuppgift från televerket beräknas kostnaderna för redovisning i olika kataloger av abonnenter i "gränsområdena" mellan katalogerna medföra sådana ökade telefonavgifter som överstiger vad abonnenterna är villiga att betala. Med hänsyn till att, som utskottet framhöll i nämnda betänkande, det bör ankomma på televerket att avväga önskemål om telefonkatalogens utformning mot kravet på rimliga kostnader är utskottet inte berett att förorda något initiativ av riksdagen med anledning av motionen. Den avstyrks således.

Riktnummer för telefoner i Pauliström

Orten Pauliström (i Vetlanda kommun, Jönköpings län) tillhör för närvarande Mariannelunds riktnummerområde (0496). I motion T923 (s) begärs i här aktuell del att Pauliström skall hänföras till riktnummerområdet för huvudorten i kommunen, Vetlanda (0383). Detta skulle enligt motionärerna medföra lägre telefonkostnader för abonnenterna i Pauliström vid telefonsamtal med kommunens huvudort.

Enligt underhandsuppgift av televerket utgår avgift för samtal från Pauliström till Vetlanda riktnummerområde (liksom till Eksjö riktnummerområde) såsom för samtal inom det egna riktnummerområdet. Vidare utreds

frågan om att hänföra Pauliström till Vetlanda riktnummerområde. En sådan förändring skulle från tekniska utgångspunkter kunna genomföras omkring år 1991.

Då åtgärder sålunda vidtagits och ytterligare åtgärder är att vänta som tillgodoser motionsförslaget torde detta kunna lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

Televerkets regionalpolitiska och sociala uppgifter

I motion T201 (c) understryks den sociala och regionalpolitiska betydelsen av televerkets verksamhet. Denna aspekt på televerkets verksamhet måste enligt motionärerna beaktas när man diskuterar privatiseringar inom kommunikationsområdet. Verksformen innebär, framhåller motionärerna, att även grenar av verksamheten som inte ger full kostnadstäckning måste drivas vidare om dessa grenar är nödvändiga för uppfyllandet av samhällsmålen med verksamheten. Det övergripande ansvaret för infrastrukturen på ett visst område behöver dock enligt motionärerna inte innebära att ett verk skall driva all verksamhet i egen regi utan entreprenader bör utnyttjas när sådana ger den bästa effektiviteten. Motionärerna begär (del av yrkande 1) att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad de anfört om sociala och regionalpolitiska mål för televerket.

Televerkets affärsidé är att marknadsföra och underhålla möjligheter till "kommunikation alla till alla". Vårt land intar också en tätposition vid en jämförelse med andra länder när det gäller såväl telefonnätets utbyggnad som låga telefonkostnader för hushåll och för företag. I televerkets årsredovisning för år 1987 anges sålunda att vi hade drygt 3,5 miljoner huvudledningar till bostäder, att den månatliga telefonkostnaden för hushåll var 125 kr. och att den månatliga telefonkostnaden för företag var 959 kr. Avgifterna för rikssamtal på alla avstånd över 90 km är desamma.

Televerkskoncernen bedriver sin verksamhet i verksform och bolagsform i kombination och kan således för verksamheten utnyttja resp. företagsforms fördelar. Telemarknaden har vidare alltmer öppnats för med televerket konkurrerande företag och förslag om ytterligare sådana öppningar redovisas i propositionen.

Av det anförda framgår att televerket tar sitt regionalpolitiska och sociala ansvar och driver sin verksamhet i företagsformer, som motionärerna förordar. Med hänsyn härtill och till att televerkets regionalpolitiska och sociala ansvar skall närmare utredas bör motionsförslaget inte föranleda något initiativ från riksdagens sida. Det avstyrks sålunda.

Avgifterna för telefonsamtal med statliga organ (020-linjen)

Televerket erbjuder ett system som inrymmer möjlighet och skyldighet för abonnnenten att stå för avgifterna för samtalsmarkeringarna för inkommande samtal med undantag för avgiften för den första samtalsmarkeringen, vilken den uppringande får stå för. Abonnenten tilldelas i detta system linjenumret 020 samt ett individuellt nummer, som i telenätet omvandlas till abonnentens vanliga nummer.

I motion T809 (fp) framhålls att anslutning av statliga myndigheter och

organ till "020-systemet" skulle eliminera orättvisor från kostnadssynpunkt och servicesynpunkt för enskilda som från olika håll i landet ringer upp statliga myndigheter och organ. Motionären begär att frågan om anslutning av statliga myndigheter och organ till 020-systemet skall närmare utredas. Beräknas kostnaderna för staten bli alltför höga om den uppringande har att stå för endast en samtalsmarkering bör denne enligt motionärerna kunna svara för kostnaderna för två eller fler samtalsmarkeringar.

I motion T111 (c) begärs att 020-systemet skall införas hos riksdagen. Motionären framhåller fördelen med systemet inte bara för allmänheten som vill komma i telefonkontakt med riksdagens ledamöter och olika organ utan även för riksdagsledamöter som under vistelse utanför Stockholm vill kontakta riksdagsorgan per telefon.

020-systemet skulle som framhålls i motionerna underlätta för allmänheten att ta kontakt med statliga organ. Utskottet ser självfallet gärna att denna teletjänst används liksom televerkets andra teletjänster.

En anslutning till 020-systemet måste naturligtvis föregås av närmare överväganden om behovet och nyttan av denna service för abonnenten och om kostnaderna m.m. När det gäller regeringens kansli samt myndigheter och organ som lyder under regeringen ankommer sådana överväganden enligt utskottets mening inte närmast på riksdagen. När det gäller riksdagen togs år 1985 frågan om anslutning till 020-systemet upp i en framställning till riksdagens förvaltningskontor. Riksdagens förvaltningsstyrelse beslutade emellertid vid sammanträde den 5 februari 1986 att anslutning då inte skulle ske men att frågan om anslutning skulle tas upp till bedömning i anslutning till en kommande utvärdering av bl.a. försök med textmottagare (metagram) som lämnas ut till ledamöter av riksdagen.

Mot bakgrund av det anförda synes motionerna kunna lämnas utan särskild åtgärd.

Förbättring av säkerheten i telenätet

Enligt instruktionen för televerket skall vid planeringen och genomförandet av verksamheten i fred de krav som totalförsvaret ställer beaktas, och under beredskapstillstånd och krig skall verket vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose totalförsvarets behov av tele- och radiokommunikationer.

I motion T112 (fp) anförs bl.a. att det nuvarande telenätet kan anses som ytterligt sårbart i krislägen, och det begärs (yrkande 3) att säkerheten i nätet skall förbättras.

Riksdagens beslut år 1987 om totalförsvarets fortsatta utveckling (prop. 1986/87:95 bil. 5, FöU 11, rskr. 310) innebär, såvitt avser telekommunikationer, att planeringen för televerkets fortsatta beredskap under perioden 1987–1992 skall inriktas på 75 milj. kr. i årliga investeringar med tillhörande driftkostnader samt att televerkets försvarsinvesteringar fr.o.m. budgetåret 1987/88 skall finansieras med televerkets rörelsemedel. Den beslutade planeringsramen innebär en avsevärd ambitionshöjning i förhållande till vad som tidigare har gällt.

I den nu aktuella propositionen framhålls att televerket bedriver ett aktivt arbete för att minska telenätets sårbarhet, t.ex. för att minska olägenheterna

av driftavbrott genom att kablar skadas av grävmaskiner. Sålunda ökas enligt propositionen den s.k. maskformigheten i nätet, som gör det möjligt att dirigera teletrafiken förbi den del av nätet som har skadats. Vidare införs kontinuerligt nya funktioner i syfte att begränsa verkningarna av stora fel och att förkorta återställningstider.

Mot bakgrund av den sålunda lämnade redogörelsen för olika åtgärder m.m. som vidtas och föreslår och som direkt avser eller bidrar till att förstärka beredskapen för kriser och krig synes någon särskild åtgärd av riksdagen inte vara påkallad med anledning av motionsyrkandet.

Telepolitikens mål

Utskottet har inte något att erinra mot de i propositionen föreslagna målen för telepolitiken. De synes vara väl ägnade att styra handlandet på teleområdet framgent. Utskottet tillstyrker att de godkänns av riksdagen.

2.2 Telepolitikens inriktning

2.2.1 Föredragandens förslag

Föredraganden sammanfattar sina förslag om inriktning för telepolitiken under fem rubriker enligt det följande.

Dialog och förankring. Statens åtgärder på teleområdet skall utformas i en dialog med intressenterna, och televerkets nätutbyggnadsplaner skall förankras på regional och lokal nivå genom någon form av samrådsförfarande.

Valfrihet. Konsumenterna skall ha så stor valfrihet som möjligt i sin användning av teletjänster. Användarnas behov av teletjänster skall således styra utbudet.

Priserna för teletjänsterna skall i princip kostnadsanpassas, och den successiva omläggningen av televerkets taxor skall fullföljas. Föredraganden framhåller att televerkets nuvarande taxestruktur i telefonnätet visar dålig överensstämmelse med verkets kostnader genom priser som inte täcker kostnaderna för kortväga samtal m.m. och överpriser för långväga samtal m.m. Regeringen beslutade i november 1986 om vissa taxeförändringar för televerket som ett led i en långsiktigt ökad kostnadsanpassning av taxorna. Den sålunda inledda förändringen av taxorna kommer enligt föredragandens mening att bidra till en bättre användning av teleresurserna med hänsyn till konsumenternas värderingar. Föredraganden understryker emellertid att då konkreta beslut om teletaxorna skall fattas även inriktningen av det solidariska betalningsansvar som han förordar (se nedan) måste beaktas.

Effektiv konkurrens. Staten skall skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens på utrustningsmarknaden och vid utveckling av teletjänster. Särredovisningen av televerkets konkurrensutsatta verksamheter skall fortlöpande utvecklas.

Ett sammanhållet öppet telenät. Staten skall ansvara för att det finns ett sammanhållet öppet telenät som täcker hela landet med utgångspunkt från grundprincipen att det allmänna ansvarar för infrastrukturen på kommunikationsområdet. Nätet skall vara lätt att ansluta sig till och det skall vara lätt att

använda de gemensamma anläggningarna. I denna mening skall nätet vara öppet för alla.

Investeringar i de anläggningar för telekommunikation som televerket förvaltar skall ske med sikte på att uppnå målen för telepolitiken. Vid behandlingen av televerkets förslag till treårsplaner skall inriktningen i stort och omfattningen av investeringar i televerkets anläggningar bedömas av statsmakterna med ledning av målen för telepolitiken.

Solidariskt betalningsansvar. Kostnaderna för att ge alla tillgång till grundläggande telekommunikationer skall betalas solidariskt, med utgångspunkt från att de samhälleliga uppgifterna i princip skall betalas solidariskt. Vid beslut om taxeförändringar bör det beaktas att alla skall ha råd att ha tillgång till grundläggande telekommunikationer.

Även kostnaderna för att tillgodose totalförsvarets intressen skall betalas solidariskt.

2.2.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden

I motionerna tas upp frågor om takten för kostnadsanpassningen av abonnemangstaxorna, inriktning mot effektiv konkurrens på teleområdet, utförsäljning och börsintroduktion av Teleinvest AB, ett sammanhållet öppet telenät, lika kostnadsbelastning för televerket och verkets konkurrenter samt utjämning av taxor och konkurrens på lika villkor.

Takten för kostnadsanpassningen av abonnemangstaxorna

I år har abonnemangstaxan för hushåll höjts med 26 kr. och för "icke hushållskunder" (företag m.fl.) med 184–193 kr. per kvartal. I två motioner, som väcktes sedan höjningarna förutskickats men innan de genomförts, framförs följande allmänna synpunkter på taxehöjningarna.

I motion T813 (c) kritiseras taxehöjningarna för att de enligt motionären är alltför höga – särskilt höjningen för företag m.fl. Motionären begär att taxehöjningarna skall reduceras.

I motion T201 (c) begärs (yrkande 9) att taxeändringar, som i och för sig kan vara motiverade, dock skall genomföras på ett mjukt och smidigt sätt.

De i år genomförda taxehöjningarna är led i den av föredraganden nämnda kostnadsanpassningen av priserna för teletjänsterna och bör därför kunna accepteras. Telefonkostnaderna för hushåll torde även efter årets höjning vara bland de lägsta vid en internationell jämförelse. Prishöjningen i år för hushåll beräknas till 4,1 %. Enligt underhandsuppgift från televerket bedömde verket att företagen – även små enmansföretag – nu kunde klara en jämförelsevis kraftig höjning. När det gäller allmännyttiga ideella föreningar har televerket emellertid – i motsats till vad som ursprungligen hade förutskickats – bestämt att kvartalsavgiften skall vara densamma som för hushåll under år 1988. Föredraganden understryker i propositionen att alla ansträngningar under den kommande treårsperioden bör göras för att förena en god service med en låg prisnivå. Med hänsyn till det anförda och till att utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena m.m. skall överväga frågan om vilka särskilda hänsyn som kan

tas till olika användargrupper – såsom hushåll och företag i glesbygd, ideella föreningar eller människor med funktionshinder – då taxor och service bestäms för grundläggande telekommunikationer bör de här aktuella motionsyrkandena kunna lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

Inriktning mot effektiv konkurrens på teleområdet

I motion T113 (vpk) begärs (yrkande 1) att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att riksdagen motsätter sig liberalisering och ökad konkurrens på teleområdet. Motionärerna anser att det ligger en motsättning i att tillåta ökad konkurrens och samtidigt utgå från att televerket skall ha huvudansvaret för telekommunikationerna i vårt land.

Som föredraganden framhåller i propositionen är konkurrensen ett medel för att uppnå högre effektivitet i produktionen av teletjänster och större valfrihet för konsumenterna men är naturligtvis inte något självändamål. Staten bör, som föredraganden också framhåller, eftersträva en effektiv konkurrens på marknaden för teleprodukter och tjänster och skall därför kontrollera att dominerande marknadspositioner inte missbrukas.

Utskottet ställer sig således bakom propositionsförslaget om inriktning av telepolitiken mot effektiv konkurrens och avstyrker motionsförslaget.

Utförsäljning och börsintroduktion av Teleinvest AB

I motion T112 (fp) framhålls bl.a. angelägenheten av att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens på teleområdet. En väsentlig faktor när det gäller att skapa sådana förutsättningar är enligt motionärerna privatisering på området. Genom privatisering sprids inflytande och kontroll, och privatisering leder till ökad effektivitet, anför de. Med i huvudsak denna motivering begär motionärerna (yrkande 9) att Teleinvest AB – som är ett av televerket helägt förvaltningsbolag för i stort sett verkets hela bolagssektor – skall utförsäljas och börsintroduceras.

Utskottet vill först framhålla att televerkets bolagssektor fyller en viktig funktion för televerkets samverkan med externa intressenter och bör redan av denna anledning behållas av televerket. Sett från synpunkten att effektiv konkurrens på utrustningsmarknaden bör råda, vilket förordas i propositionen, bör även televerket kunna delta som konkurrent på denna marknad, vilket verket kan göra genom sin bolagssektor, i vilken ingår producenter av utrustning och tjänster på teleområdet, såsom Teli AB m.fl. bolag. Utskottet avstyrker sålunda motionsyrkandet.

Ett sammanhållet öppet telenät

I motion T112 (fp) sägs att det finns anledning till kompletteringar och förändringar av propositionens förslag till mål och inriktning för telepolitiken. Motionärerna vänder sig härvid mot formuleringen att staten skall svara för att det finns "ett sammanhållet och öppet telenät som täcker hela landet", då en sålunda formulerad riktlinje enligt motionärerna inte är förenlig med riktlinjen om effektiv konkurrens på teleområdet. Motionärerna begär (yrkande 1) att riksdagen som sin mening skall ge regeringen detta till känna.

Föredraganden påpekar att de föreslagna målen för telepolitiken delvis kan strida mot varandra, varför svåra avvägningar många gånger måste göras – avvägningar som kan leda fram till olika bedömningar av vilken roll staten skall spela på teleområdet. Han hänvisar emellertid till att frågor om statens ansvar och televerkets roll och uppgifter avses skola närmare preciseras i utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena m.m. Utskottet förordar emellertid att det – såsom föredraganden föreslår – slås fast att staten skall ansvara för att det finns ett sammanhållet och öppet telenät som täcker hela landet. Härigenom kan tillgodoses det under rubriken God tillgänglighet och service angivna målet för telepolitiken att alla människor i vårt land skall erbjudas en telefonanslutning i den permanenta bostaden till samma pris och med samma service och kvalitet. Som föredraganden påpekar skall telenätet vara öppet i den meningen att det skall vara lätt att ansluta sig till och att använda gemensamma teleanläggningar.

Den närmare utredningen om statens ansvar på teleområdet och om televerkets roll bör inte hindra att riksdagen nu godkänner vad i propositionen har förordats om ett sammanhållet öppet telenät. Utskottet tillstyrker att sådant godkännande lämnas och avstyrker därmed motionsyrkandet.

Lika kostnadsbelastning för televerket och verkets konkurrenter

I motion T107 (m) framhålls att avreglering och ökad konkurrens på en marknad kräver att taxor och avgifter för ett företag på denna marknad anpassas till de verkliga kostnaderna för att konkurrensen inte skall bli skev och leda till att företaget blir utkonkurrerat. Motionärerna påpekar att televerket skulle få en kostnadsnackdel som skulle medföra svårigheter för verket i konkurrensen med andra företag, om televerket åläggs att med taxe- och avgiftsmedel ta regionalpolitiska och sociala hänsyn. Motionärerna begär (yrkande 2) att kostnaderna för sådana hänsyn inte skall belasta televerket och vissa av verkets kunder utan skall belasta staten direkt – i likhet med vad som gäller beträffande kostnaderna för andra regionalpolitiska m.fl. åtgärder.

Utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena m.m. skall – i överensstämmelse med vad föredraganden har förutskickat – bedöma om även andra företag inom teleområdet än televerket bör beröras av regionalpolitiska, sociala och totalförsvarsmässiga hänsynstaganden. I den mån utredningen finner att även andra än televerket bör beröras skall utredningen föreslå åtgärder som statsmakterna bör vidta. Utredningen skall föreslå hur de uppgifter som bör läggas på televerket skall betalas. Utskottet utgår från att utredningen kommer att överväga hur lika villkor skall skapas för televerket och verkets konkurrenter när det gäller kostnader för regionalpolitiskt och socialt ansvar. Någon särskild åtgärd av riksdagen med anledning av motionsyrkandet torde därför inte vara påkallad.

Med hänsyn till ambitionen att alla människor i vårt land skall erbjudas telefonanslutning i den permanenta bostaden till samma pris och med samma service och kvalitet förutsätter en utjämning av telefontaxorna framhålls i motion T107 (m) att denna utjämning medför betydande svårigheter för en konkurrens på lika villkor, då taxorna endast i vissa fall kommer att avspegla de verkliga kostnaderna. Motionärerna begär (yrkande 3) att riksdagen som sin mening skall ge regeringen detta till känna.

Staten skall enligt propositionen – som nämnts ovan – ha ett övergripande ansvar för att behovet av grundläggande telekommunikationer tillgodoses. Utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena m.m. skall – i överensstämmelse med vad föredraganden har förutskickat – överväga och föreslå vilka telekommunikationer som bör betraktas som grundläggande. Enligt direktiven för utredningsarbetet skall utredningen bedöma vilka särskilda hänsyn som kan tas till olika användargrupper då taxor och service bestäms för grundläggande telekommunikationer och vilka åtgärder som krävs för att möjliggöra sådana hänsynstaganden. Utredningen skall också överväga hur de uppgifter som bör läggas på televerket skall betalas.

Frågor med anknytning till motionen i här aktuell del kommer sålunda att behandlas närmare av utredningen. Med hänsyn härtill torde motionsyrkandet kunna lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

Om telepolitikens inriktning i övrigt

Utskottet har inte något att erinra mot den i propositionen föreslagna inriktningen av telepolitiken i den mån den inte redan har behandlats i det föregående. Det kan framhållas att utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena m.m., såsom redan har nämnts, skall överväga bl.a. frågor om avgränsningar och preciseringar av statens ansvar på teleområdet och televerkets roll.

2.3 Utredning om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet m.m.

2.3.1 Föredragandens anmälan

Föredraganden anför att ökningen på teleområdet av antalet aktörer, teletjänster och produkter gör att det inte längre är lika självklart hur televerkets regionalpolitiska och sociala ansvar på området skall komma till uttryck och att denna utveckling aktualiserar frågan om vilket ansvar staten bör ha för telesystemets kvalitet och utformning.

Det utredningsmaterial och underlag i övrigt som finns är enligt föredraganden ännu otillräckligt för att gränserna för statens ansvar skall kunna anges mer precist än vad han har föreslagit i avsnitten om telepolitikens mål och inriktning. Frågorna bör, påpekar han, utredas ytterligare.

I överensstämmelse med i propositionen angiven avsikt har han numera utverkat regeringens bemyndigande att tillsätta en parlamentarisk utredning med uppgift att bedöma och föreslå preciseringar av statens regionalpolitiska

och sociala ansvar på både teleområdet och postområdet.

Utredningen förutsätts enligt föredraganden föreslå avgränsningar och preciseringar av statens ansvar på teleområdet och televerkets roll, varvid utgångspunkten skall vara att statens övergripande ansvar skall avse grundläggande telekommunikationer. Utredningen bör överväga vilka telekommunikationer som skall betraktas som grundläggande.

En viktig uppgift för utredningen blir enligt föredraganden att överväga och föreslå hur televerkets regionalpolitiska och sociala ansvar skall komma till uttryck.

Utredningen bör enligt föredraganden vidare studera effekterna av att fullt ut tillåta andrahandsuthyrning av ledningar som televerket hyr ut, s.k. tredjepartstrafik, samt föreslå lämpliga former för regional och lokal förankring av nätutbyggnadsplanerna.

2.3.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden

Någon erinran har inte framförts i motionerna mot föredragandens avsikt att föreslå en utredning på teleområdet med avsedda uppgifter. I motion T108 (c) läggs emellertid fram förslag om vissa förutsättningar som skall gälla för utredningens överväganden m.m. och i motion T112 (fp) begärs att utredningen skall överväga en uppdelning av ägande och drift av det allmänna telenätet på två eller flera företag samt framförs kritik mot att även frågor om postverkets regionalpolitiska och sociala ansvar skall behandlas i samband med behandlingen av telefrågorna.

Vissa förutsättningar för övervägandena i utredningen m.m.

I motion T108 (c) begärs att följande skall ingå bland de förutsättningarna som skall gälla för övervägandena i utredningen.

- Det övergripande målet för telepolitiken skall vara att medborgarna, näringslivet och den offentliga förvaltningen i landets olika delar "skall ha tillgång" (i stället för enligt propositionen "skall erbjudas en tillfredsställande tillgång") på telekommunikationer till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad.
- Det i propositionen angivna fundamentala kravet på telepolitiken – att alla människor i vårt land skall erbjudas en telefonanslutning i den permanenta bostaden till samma pris och med samma service och kvalitet – får inte inskränkas.
- Krav på regionalpolitiskt och socialt ansvar skall också gälla för dem som får driva s.k. tredjepartstrafik.
- Under väntan på reparation av telefon, som beräknas ta längre tid, bör abonnenter som har stort behov av telefon – såsom egenföretagare, djurhållare, enskilda med sjuka anhöriga – tillhandahållas mobiltelefoner.
- Informationen kring taxeförändringar måste förbättras så att taxeförändringar möts mindre negativt och förändringarna måste genomföras med stor flexibilitet.
- Utredningen skall med förtur behandla frågorna avseende teleområdet.

Mot bakgrund av vad i propositionen har förutsatts om utredningsarbetet

och sedermeras angivits i direktiven för detta arbete finns det enligt utskottets mening anledning räkna med att frågor om service m.m. på teleområdet av det slag som framhålls i motionen kommer att uppmärksammas.

Enligt direktiven skall utredningsarbetet vara avslutat den 31 december 1989. Med hänsyn till att resultatet av hela utredningsarbetet sålunda kommer att redovisas inom en jämförelsevis kort tid finns det enligt utskottets mening inte anledning att kräva att telefrågorna skall behandlas med förtur av utredningen, utan den bör själv få bestämma den ordning i vilken den vill utföra sitt uppdrag.

Mot bakgrund av det anförda torde motionen kunna lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

Uppdelning av ägande och drift av det allmänna telenätet på två eller flera företag

I motion T112 (fp) framhålls bl.a. att man bör söka skapa goda förutsättningar för en verklig nätkonkurrens mellan jämbördiga parter. Motionärerna begär (yrkande 8) – i syfte att förutsättningar för en effektiv konkurrens avseende såväl nät som tjänster skall skapas – att utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena m.m. skall få i uppdrag att överväga en delning av det allmänna telenätet i två eller flera delar som skall ägas och drivas av i förhållande till varandra självständiga bolag vilka skall konkurrera med varandra. Någon marknadsuppdelning mellan bolagen skall inte förekomma, och de skall kunna konkurrera inom samma geografiska områden av landet. Motionärerna synes förutsätta att det allmänna och enskilda intressenter skall kunna vara delägare i bolagen.

I propositionen förutsätts att televerket även i fortsättningen skall för statens räkning förvalta det allmänna telenätet. Detta är också utskottets mening. Motionsyrkandet bör därför inte föranleda något initiativ från riksdagens sida. Det avstyrks sålunda.

Kritik mot omfattningen av utredningsarbetet

I motion T112 (fp) kritiseras att den förutskickade utredningen skall behandla frågor om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på både teleområdet och postområdet med hänsyn till att förutsättningarna för detta slag av ansvar är olika på de båda områdena och till att kombinationen av utredningsuppdrag befaras splittra koncentrationen på de fundamentala telefrågorna. Postverkets ansvarsfrågor bör enligt motionärerna analyseras i annat sammanhang. Motionärerna begär (yrkande 2) att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att det inte är önskvärt att sammanföra utredning om regionalpolitiska, socialpolitiska och försvarspolitiska telefrågor med utredning om postens ansvar.

Som föredraganden framhåller finns ett behov av precisering av det regionalpolitiska och sociala ansvaret även när det gäller postverket som liksom televerket skall avväga kommersiella och samhälleliga intressen. Det finns därför goda skäl att nu i ett sammanhang låta utreda detta ansvar på de båda verkens områden. Utredningsarbetet skall vara avslutat den 31 december 1989. Sammanförandet av de båda utredningsområdena kan därför

inte sägas medföra alltför lång tidsutdräkt till dess utredningsresultat föreligger. Här aktuellt motionsyrkande torde därför kunna lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

3 Inrättande av statens telenämnd

3.1 Nuvarande ordning

Enligt 2 § andra stycket teleförordningen gäller att till det allmänna telenätet eller på en anordning som hör till detta nät eller som är ansluten till detsamma abonnenten får ansluta endast sådan telefonapparat, utrustning eller anordning som är godkänd av televerket.

Inom televerket fastställs kravspecifikationer för sådana telefonapparater m.m. som avses anslutas till det allmänna telenätet. Genom provning – i verkets eller annat laboratorium, vars provning verket accepterar – kontrolleras att telefonapparaterna m.m. uppfyller kravspecifikationerna. Med ledning av provningsprotokollen godkänner "kontoret för godkännande av abonnentutrustning" inom televerket att en telefonapparat etc. får anslutas. Vanligen sker godkännande i form av ett typgodkännande. Telefonapparat etc. som har typgodkänts förses med ett särskilt godkännandenummer och får T-märkas. Om godkännandekontoret avslår en ansökan på grund av att telefonapparaten etc. inte uppfyller de tekniska krav som har uppställts av televerket får avslagsbeslutet överklagas hos teleanslutningsnämnden (instruktion i SFS 1981:997).

3.2 Propositionens förslag

Televerket har en dubbelroll på marknaden för telefonapparater m.m. genom att det konkurrerar om apparatförsäljningen och bestämmer i frågor om konkurrenternas produkter skall få anslutas till det allmänna nätet. Då denna dubbelroll enligt föredraganden kan vara besvärande föreslås följande ordning på grundval av förslag i den i det föregående nämnda rapporten (Ds K 1987:10) Televerkets myndighetsutövning.

En statens telenämnd (STN) inrättas med uppgift (1) att besluta om alla föreskrifter för anslutning av utrustning till televerkets anläggningar och (2) att registrera sådan utrustning som enligt intyg från kompetenta laboratorier uppfyller STN:s föreskrifter. Endast utrustning som har registrerats hos STN skall få anslutas till televerkets anläggningar. STN skall också besluta om föreskrifter beträffande televerkets telefoner, terminaler, kontorsväxlar och annan utrustning av motsvarande slag. STN föreslås vidare ha till upppgift (3) att följa den tekniska utvecklingen och det internationella och nationella standardiseringsarbetet och föreslå regeringen de åtgärder STN finner motiverade samt (4) att bistå de konkurrensvårdande myndigheterna med teknisk sakkunskap. STN:s verksamhet skall inte belasta statsbudgeten. Förslag om finansieringen avses skola föreläggas riksdagen senare. Teleanslutningsnämnden skall upphöra i och med att STN inrättas.

I propositionen begärs att riksdagen skall godkänna att en ny myndighet inrättas med sålunda förordade uppgifter.

Någon erinran mot förslaget om inrättande av STN har inte framförts i motionerna. Däremot har i motion T112 (fp) föreslagits att STN skall ha vissa uppgifter utöver dem som förordas av föredraganden.

I motion T112 (fp) begärs (i del av yrkande 4) att STN skall ha till uppgift att också (1) föreskriva principiella säkerhetskrav för våra telenät samt (2) verka för effektiv konkurrens och balans på telemarknaden.

Televerkskoncernen är numera en av många köpare och en av många säljare av telefonapparater och annan utrustning avsedd att anslutas till det allmänna telenätet. Som framhålls i propositionen är det inte lämpligt att televerket samtidigt skall bestämma villkoren för anslutning av telefonapparater m.m. till detta nät. Detta har påtalats i olika sammanhang och har nu lett fram till förslaget om att STN skall inrättas och överta televerkets uppgifter att utfärda föreskrifter om anslutning av utrustning till det allmänna telenätet, m.m. Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner att STN inrättas med de uppgifter som förordas i propositionen.

Syftet med inrättande av STN är som nyss nämnts att STN skall överta televerkets myndighetsuppgifter i anslutningsfrågor avseende det allmänna telenätet. Utskottet är inte övertygat om att behov föreligger att på STN – redan nu vid inrättandet – lägga de ytterligare uppgifter som föreslås i motionen. Här aktuellt yrkande i motionen avstyrks således.

4 Viss översyn på radiokommunikationsområdet, m.m.

4.1 Televerkets myndighetsuppgifter på radioområdet

Enligt radiolagen (1966:755) krävs det tillstånd att inneha eller använda radiosändare, ofullständig radiosändare och byggsats för tillverkning av radiosändare. Genom kungörelsen (1967:466) om radiosändare har regeringen uppdragit åt televerket att vara tillståndsgivande myndighet. Televerket meddelar radiofrekvenser för sändarna samt föreskriver tekniska och operativa förutsättningar för innehav och användning av dem. Frekvenstilldelningen sker på grundval av frekvensplaner som fastställs av televerket. Radiofrekvenser efterfrågas i allt större utsträckning, och det råder i viss mån brist på frekvenser på de platser där behovet är störst.

Ärenden avseende myndighetsutövningen m.m. inom radioområdet handläggs inom televerket vid enheten frekvensförvaltningen. Frekvensförvaltningens beslut kan överklagas hos generaldirektören och generaldirektörens beslut hos regeringen.

Även på radioområdet har televerket en dubbelroll. Samtidigt som televerket sålunda i sin frekvensförvaltning har myndighetsuppgifter bedriver verket konkurrensutsatt verksamhet som är beroende av tillgång till radiosändare och radiofrekvenser.

4.2 Föredragandens förslag m.m.

I rapporten (Ds K 1987:10) Televerkets myndighetsutövning föreslogs att den i rapporten föreslagna statens telenämnd (STN) inte bara skulle ha

myndighetsuppgifter beträffande utrustning avsedd att anslutas till det allmänna telenätet utan även myndighetsuppgifter beträffande radioområdet. STN skulle ha till uppgift att bl.a. utarbeta en nationell plan för användning av frekvenser, besluta om föreskrifter för tillstånd att använda radiosändare och utse laboratorier, vilkas provningsresultat skulle kunna ligga till grund för bedömningar om en radiosändare uppfyller föreskrivna villkor. Det förutsattes dock att televerket även i fortsättningen skulle fatta s.k. förvaltningsbeslut, dvs. beslut i enskilda tillståndsärenden.

Föredraganden påpekar att föreskrifter om fördelningen av frekvensutrymmet numera enligt regeringsformen kräver lagform och att detta innebär att riksdagen skall besluta efter vilka principer som frekvenstilldelningen skall ske, medan de närmare detaljerna kan fastställas av regeringen i form av verkställighetsföreskrifter. Föredraganden anser att det behövs ett bättre underlag än vad som är tillgängligt för ställningstagande till frågan efter vilka grunder frekvenstilldelningen i fortsättningen bör ske och att frågan om vilken eller vilka myndigheter som skall pröva frågor om tillstånd därför bör övervägas ytterligare. Föredraganden förordar att televerket – i avvaktan på översyn av grunderna för fördelning av frekvensutrymmet – skall behålla sina myndighetsuppgifter på radioområdet.

4.3 Motionerna och utskottets ställningstaganden

I motionerna T107 (m) och T112 (fp) begärs (i delar av yrkandena 4) att förslag skall föreläggas riksdagen om riktlinjer för fördelning av frekvenser och om att statens telenämnd skall ha i uppgift att fördela radiofrekvenser. Förslagen bör enligt motion T112 (fp) framläggas så att beslut av riksdagen kan föreligga före årsskiftet 1988–1989. I motion T107 (m) begärs också (del av yrkande 4) att statens telenämnd – och inte televerket såsom förordas i rapporten – skall ha att fatta besluten i enskilda tillståndsärenden (förvaltningsbesluten).

Utskottet instämmer med föredraganden i att en översyn av grunderna för fördelning av frekvensutrymmet bör ske innan man tar ställning i frågorna om hur handläggningen av myndighetsuppgifter på radioområdet bör organiseras. Motionsyrkandena bör därför inte nu föranleda något initiativ av riksdagen. De avstyrks sålunda.

5 Avveckling av anslutningsmonopol m.m.

5.1 Propositionens förslag

Televerket anslutningsmonopol omfattar, som nämnts inledningsvis i betänkandet, numera endast kontorsväxlar och myntapparater.

Kontorsväxlar användes tidigare enbart för talkommunikation. Tekniken för koppling har emellertid förändrats – från elektromekanisk till elektronisk – såväl i det gemensamma telenätet som i kontorsväxlar och företagsnät. I takt med elektronikens utveckling har kontorsväxlarna kommit att utnyttja samma teknik som moderna datorer, vilket medför att det är fullt tekniskt möjligt att utnyttja kontorsväxeln för kommunikation inte bara för tal- utan även för text-, data- och bildöverföring.

Den snabbhet med vilken förändringarna sker inom tele- och dataområdena försvårar enligt föredraganden klara gränsdragningar och gör det därmed svårt att upprätthålla strikta och separata regelsystem och att upprätthålla televerkets ensamrätt att ansluta kontorsväxlar till det allmänna nätet. Med hänsyn härtill och till att effektivitets- och handelspolitiska skäl enligt föredraganden talar för avveckling av anslutningsmonopolet beträffande kontorsväxlar föreslår han att kontorsväxlar som uppfyller föreskrivna villkor senast fr.o.m. den 1 januari 1990 skall få anslutas till televerkets anläggningar.

Monopolet på *myntapparater* har enligt föredraganden blivit meningslöst på grund av den tekniska utvecklingen: Det har sålunda t.ex. blivit möjligt för andra företag än televerket att sätta upp kontokortsautomater utan att bryta mot monopolbestämmelserna. Föredraganden föreslår att myntapparater som uppfyller föreskrivna villkor senast fr.o.m. den 1 januari 1989 skall få anslutas till televerkets anläggningar.

I propositionen föreslås att riksdagen skall godkänna att televerkets ensamrätt att ansluta kontorsväxlar och myntapparater till televerkets anläggningar skall upphöra såsom föredraganden har förordat.

5.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden

I en motion föreslås att propositionsförslaget skall avslås. I övriga här aktuella motioner framförs yrkanden om att kontorsväxelmonopolet skall upphävas liksom det numera upphävda monopolet på s.k. högshastighetsmodem. Vidare begärs att s.k. tredjepartstrafik i det allmänna telenätet skall tillåtas fullt ut.

Anslutningsmonopolen på kontorsväxlar och myntapparater

I motion T113 (vpk) begärs (yrkande 2) att här aktuellt propositionsförslag skall avslås. Motionärerna framhåller att det redan i dag finns stora driftproblem i förhållandet mellan växlar och nät och att det finns risk för att problemen blir oöverstigliga om företagen och televerket skall äga skilda delar av kombinationen system och nät. Motionärerna framhåller i fråga om telefonautomater att plastkortsautomater redan i dag är privatiserade och genom kravet på användning av plastkort stängda för flertalet medborgare.

Utskottet instämmer med föredraganden i att anslutningsmonopolen på kontorsväxlar och myntapparater har blivit meningslösa och kan upphävas. Propositionsförslaget tillstyrks och motionsförslaget avstyrks sålunda.

Med anledning av att det i motionen uttrycks farhågor för att tillgången på allmänt användbara telefonautomater skall minska i framtiden vill utskottet hänvisa till den "policy" beträffande tillgängligheten till telefonautomater, vilken televerket iakttar och för vilken utskottet har redogjort i det föregående vid behandlingen av två motionsförslag om tillgången till telefonautomater.

Det finns i dag enligt föredraganden ca 17 000 telefonautomater som televerket sköter i egen regi. Televerket säger sig utan monopol kunna fortsätta med angiven "policy" under förutsättning att det inte krävs någon

avkastning på det kapital som investeras i telefonautomaterna.

Med hänsyn till det anförda och till att frågor om tillgången på telefonautomater kan beräknas komma att övervägas närmare av den parlamentariska utredningen i samband med överväganden om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet synes farhågorna vara överdrivna för att behovet av allmänt användbara telefonautomater inte skall tillgodoses.

Förslag om upphävande av monopolet på kontorsväxlar i motion T201 (c) yrkande 14 och i del av motion T803 (fp), vilka motioner väcktes innan propositionen avgavs, kan lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

Anslutningsmonopolet på s.k höghastighetsmodem

Televerket har numera upphävt anslutningsmonopolet på s.k. höghastighetsmodem. Också förslag om upphävande av detta monopol i motion T112 (fp) i del av yrkande 5 och i del av motion T803 (fp) kan lämnas utan särskild åtgärd.

Tillåtande av s.k. tredjepartstrafik

I motion T107 (m) yrkande 1, i motion T112 (fp) del av yrkande 5 samt i del av motion T803 (fp) framförs yrkanden som syftar till att s.k. tredjepartstrafik skall tillåtas fullt ut.

Som nämnts i det föregående skall utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena m.m. behandla frågor om tillåtande fullt ut av s.k. tredjepartstrafik. Frågan skall enligt direktiven för utredningsarbetet behandlas med förtur. Utskottet är i avvaktan på resultat av denna del av utredningsarbetet, som således skall ske med förtur, inte berett att stödja motionsförslagen. De avstyrks följaktligen.

6 Inriktning och omfattning av televerkets verksamhet under perioden 1988–1991 samt soliditetsmål, m.m.

6.1 Televerkets uppgifter, organisation och verksamhet

Under denna rubrik behandlas motionsförslag om televerket och informationsteknologiprogrammet, teleområdesindelningen i Gävleborgs län samt televerkets kabel-TV-divisions verksamhet.

Televerket och informationsteknologiprogrammet

Riksdagen godkände under förra riksmötet riktlinjer för industriell utveckling inom ett nationellt informationsteknologiskt program (prop. 1986/87:74 delvis s. 107–116, NU 30 s.40–44, rskr. 271). Programmet omfattar utbildning, forskning och industriell utveckling och syftar till att vidmakthålla och stärka den informationsteknologiska kompetensen i vårt land. I programmet deltar en rad organ med uppgifter i fråga om forskning och utvecklingsarbete (FoU), bl.a. styrelsen för teknisk utveckling (STU). Även televerket deltar i och stöder programmet.

I motion T112 (fp) anförs bl.a. att televerket när det gäller medverkan i det nationella informationsteknologiprogrammet spelar en roll som liknar ett

tekniskt forskningsråds roll. Motionärerna framhåller att det inte är rimligt att televerket – med den nya marknadsroll som verket enligt propositionen skall spela – skall ha kvar ansvar i programmet. Televerket bör enligt motionärerna liksom andra företag finansiera sin egen FoU medan det bör åläggas STU att administrera extern FoU. Motionärerna begär (yrkande 7) att televerket skall avlastas ansvar för del i det nationella informationsteknologiska programmet.

Utskottet vill erinra om att televerket sedan lång tid tillbaka bedriver och stöder FoU av betydelse för den egna verksamheten och att televerkets övergripande ansvar för telekommunikationerna också innefattar att verket skall initiera, finansiera och självt driva FoU inom telekommunikationsområdet (prop. 1984/85:158 s. 9, TU 28, rskr. 382). Med hänsyn till televerkets ansvar för teleforskningen är det naturligt att televerket deltar i det nationella informationsteknologiprogrammet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Teleområdesindelningen i Gävleborgs län

Huvuddelen av Gävleborgs län ingår i Gävle teleområde. Norra delen av länet ingår emellertid i Sundsvalls teleområde.

I motion T216 (m) anförs bl.a. att det är olyckligt att gräns mellan teleområden skär genom Gävleborgs län. I här aktuell del av motionen begärs att länet skall innefattas i ett enda teleområde med telekontor i Gävle.

Som nämnts i det föregående ankommer det enligt televerkets instruktion på verket att bestämma de geografiska områden som behövs för att driva televerksamheten på ett rationellt sätt. Enligt från televerket under hand inhämtad uppgift är den nuvarande indelningen i teleområden berörande Gävleborgs län anpassad till näringsgeografiska och andra regionala förutsättningar. Regional samverkan sker emellertid enligt verket mellan Gävle teleområde och övriga teleområden i Norrland.

Mot bakgrund av den lämnade redogörelsen avstyrks motionsyrkandet.

Kabel-TV-divisionens verksamhet

I motion T804 (vpk) begärs att televerket skall lämna en fullständig ekonomisk redovisning för kabel-TV–divisionens verksamhet. I motiveringen kritiseras televerket för att det bedriver verksamhet med vidaresändning via kabel-TV av från satelliter mottagna TV-sändningar. Motionärerna förstärker kritiken med att de framhåller att kabel-TV-divisionen under flera år har uppvisat underskott.

Enligt televerkets årsredovisning 1987 var nära 326 000 hushåll anslutna till televerkets kabel-TV vid utgången av år 1987. Rörelseintäkterna under år 1987 anges till 72 milj. kr. och investeringarna till 112 milj. kr. Televerket räknar enligt nämnda årsredovisning med att över 500 000 hushåll kommer att vara anslutna till verkets kabel-TV vid utgången av år 1988. Verkets kabel-TV-verksamhet tillgodoser således ett stort behov. Med hänsyn härtill och till att kabel-TV-verksamheten enligt underhandsuppgift av verket har ett naturligt samband med verkets övriga verksamhet kan utskottet inte instämma i kritiken mot att verket bedriver kabel-TV-verksamhet.

Televerket har under hand påpekat att kabel-TV–verksamheten fortfarande är under uppbyggnad och att verksamheten därför ännu går med förlust. Då verkets konkurrenter inte har krav på sig att utåt särredovisa verksamheter som är under uppbyggnad anser sig televerket inte heller behöva ha sådant krav på sig beträffande kabel-TV-verksamheten. Utskottet instämmer i detta och avstyrker därför motionen.

6.2 Inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet och investeringar under perioden 1988–1991

6.2.1 Propositionens förslag m.m.

Föredraganden förordar att televerkets verksamhet under perioden 1988–1991 skall inriktas på (1) en fortsatt koncentration på nätutveckling och nättjänster, (2) effektivisering och behovsanpassning av investeringarna, (3) åtgärder för att möta en ökande konkurrens inkl. (4) en ökad kostnadsanpassning som delvis får ske selektivt.

Televerkskoncernens omsättning beräknas enligt föredraganden öka under perioden från 24 miljarder till 31 miljarder kronor per år i löpande priser. Antalet anställda i koncernen beräknas minska från ca 49 400 den 1 januari 1988 till ca 47 300 år 1991. Teletrafiken beräknas öka med 10 % per år till år 1991. Arbetsproduktiviteten – mätt i försäljning i fast pris per anställd – beräknas för perioden 1988–1990 öka med 5,3 % per år.

Servicemålen föreslås för perioden vara oförändrade, dvs. (1) beträffande framkomlighet i telenätet att i genomsnitt minst 98 % av uppkopplingsförsöken för rikssamtal under vanlig kontorstid skall lyckas, (2) beträffande felavhjälpningstid att tiden mellan anmälan och avhjälpande av fel skall vara i genomsnitt högst 2,1 arbetsdagar och att 55 % av felen skall vara avhjälpta inom åtta timmar från felanmälan under vardagar samt (3) beträffande leveranstid att leveranstiden för en anslutning till telefonnätet för en telefon i en permanentbostad skall vara högst 17 dagar.

Televerket har beräknat investeringarna för televerkskoncernen till följande belopp i löpande priser, nämligen för

år 1988	8 734 milj. kr.
år 1989	8 180 milj. kr.
år 1990	7 900 milj. kr.
år 1991	7 900 milj. kr.
	32 714 milj. kr.

6.2.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden

I motionerna begärs utbyggnad av telenäten m.m. i vissa län, stöd till ett datakommunikationsprojekt i Gävleborgs län (X-nät) samt minskning av televerkskoncernens investeringsexpansion.

Utbyggnad av telenätet m.m. i Värmlands och Västmanlands län

I motion T207 (s) begärs (yrkande 6) utbyggnad i Värmlands län av (a) det vanliga telenätet, (b) nät baserat på fiberoptik för tele- och datakommunika-

tion på korta och långa avstånd samt (c) anordningar för mobiltelefoni. I motion T211 (fp) begärs i här aktuell del av motionen att utbyggnaden av linjenätet i Västmanlands län påskyndas i orter med akuta behov av telefon- och dataförbindelser.

Föredraganden framhåller att televerket satsar hårt på att digitalisera telenätet i samband med ersättningsinvesteringar och kapacitetsutbyggnad. Digitaliseringen ökar bl.a. kapaciteten och därmed framkomligheten samt driftsäkerheten hos nätet. Den grundprincip för utbyggnaden som televerket enligt underhandsuppgift tillämpar är att nätet skall hålla en viss grundstandard och att satsningar därutöver prioriteras med hänsyn till aktuella behov. Prioriteringen bland uppkomna behov av utbyggnad m.m. görs av de lokala teleförvaltningarna i samråd med olika företag och myndigheter. När det gäller Värmlands län genomkorsas länet enligt uppgift av televerket redan i dag av ett antal digitala stråk. Användning av kablar med fiberoptik utgör enligt televerket inte förutsättning för användning av digital teknik.

Mot bakgrund av den lämnade redogörelsen torde motionerna inte böra föranleda något initiativ av riksdagen. De avstyrks sålunda.

Stöd till datakommunikationsprojektet X-nät

Televerket, telefonföretaget Ericsson, länsstyrelsen och den regionala utvecklingsfonden i Gävleborgs län samt Gävleborgs Forsknings-och utvecklingsstiftelse inledde hösten 1986 ett samarbete om ett datakommunikationsprojekt i Gävleborgs län, kallat projekt X-nät. Avsikten är att bygga upp ett system för datakommunikation och datatjänster som kan utnyttjas av länets företag, kommuner, myndigheter och andra intressenter. Projektet avses under genomförandet – cirka tre år – ledas av siftelse. Därefter skall det vara ekonomiskt självbärande och organiseras i rent affärsmässiga former. Kostnaderna för planeringen och genomförande av projektet beräknas till mellan ca 12,4 och ca 15,4 milj. kr. Televerket har beslutat anslå 6 milj. kr. av verkets "informationsteknologimedel" till projektet.

I motion T216 (m) begärs i här aktuell del att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att ett stöd från staten på 3–4 milj. kr under en treårsperiod krävs för projektet.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har i framställning i februari i år till industridepartementet hemställt om stöd från staten till projektet av den omfattning som motionärerna förordar. Framställningen är föremål för beredning inom regeringskansliet. Med hänsyn till den gjorda framställningen finns det inte anledning till något riksdagens initiativ i frågan om ett ekonomiskt stöd från staten till projektet. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Minskning av televerkets investeringsexpansion

I motion T112 (fp) anförs bl.a. att marknadens efterfrågan på telekommunikationskapacitet under 1990-talet enligt vissa nationella och internationella bedömare kan komma att öka långsammare än ökningen i marknadsutbudet. Motionärerna begär (yrkande 6) därför att televerket skall anpassa utbyggnadstakten för verkets anläggningar till en situation med en mera försiktig marknadsutveckling.

Efter en topp i televerkets investeringar under år 1987 beräknas investeringarna enligt televerket komma att sjunka. Av de i televerkets flerårsplan upptagna investeringarna är vidare enligt televerket ca 50 % ersättningsinvesteringar. Televerket har framhållit att man i de lokala teleförvaltningarna har stor marknadskännedom och att investeringsplanerna grundas på prioriteringar som görs i dessa förvaltningar. Med hänsyn till det anförda synes något riksdagens initiativ med anledning av motionsyrkandet inte vara påkallat. Motionsyrkandet avstyrks följaktligen.

Inriktningen och omfattningen av televerkets investeringar och verksamhet

Någon erinran har inte framförts i motionerna mot huvuddragen i vad föredraganden har förordat rörande inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet och investeringar under perioden 1988–1991. Utskottet har inte heller något att erinra mot vad föredraganden i dessa avseenden har förordat och föreslår att riksdagen skall godkänna föredragandens förslag.

6.3 Soliditetsmål för televerkets verksamhet, m.m.

6.3.1 Propositionens förslag

Regeringen beslöt i december 1987 att televerket skulle få höja den genomsnittliga nivån på sina taxor med högst 4,5 % under år 1988. Då en sådan taxehöjning är lägre än den som skulle erfordras för att televerket – utan mycket stora taxehöjningar under åren 1989 och 1990 – skall kunna år 1990 uppnå soliditetsmålet 65 % bör målet enligt föredraganden ändras så att minst 65 % soliditet skall uppnås först år 1992. Detta innebär att statskapitalet jämte avsättningar då skall utgöra minst 65 % av totalkapitalet.

Föredraganden erinrar om att avkastningen på televerkets kapital, räntabiliteten, skall vara så hög att avkastningen – med beaktande av finansieringen av planerad investeringsnivå – räcker för att klara soliditetsmålet. Han påpekar att den förordade ändringen av soliditetsmålet inrymmer möjlighet att sänka nivån på räntabilitetskravet och att hålla tillbaka taxe- och avgiftshöjningar som eljest skulle behövas. Emellertid krävs det enligt föredraganden krav på högre avkastningsnivå än det krav på 3 % real avkastning som har gällt. Föredraganden förklarar sig inte beredd att ange något precist mål för utvecklingen av teletaxorna för de kommande åren. Han understryker emellertid att all ansträngningar bör göras för att förena en god service med en låg prisnivå.

I propositionen hemställs att riksdagen skall godkänna att televerkets verksamhet skall inriktas på det soliditetsmål som föredraganden har förordat.

6.3.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden

I två motionsyrkanden föreslås ökning av televerkets inleverans av medel till statsverket.

Ökad inleverans av medel till statsverket

I motion T218 (c) begärs i här aktuell del att som ett led i budgetpolitiken statens inkomster under budgetåret 1988/89 skall förstärkas genom att

televerkets inleveranser av medel till statsverket ökas med 365 milj. kr. I motion T221 (fp) begärs (yrkande 3) en ökning av televerkets inleveranser med 450 milj. kr. Förslaget torde endast avse budgetåret 1988/89.

Televerket beräknas enligt ett i proposition 1987/88:150 (kompletteringspropositionen) bil. 1.6 framlagt reviderat förslag till statsbudget för nästa budgetår inleverera 193,6 milj. kr. i rörelseöverskott till statsverket. Motionärerna har inte angivit hur utrymme för de önskade ökningarna av inleveranserna av medel skall skapas. De har inte heller föreslagit någon ändring i soliditetsmålet för televerket. Ett tillgodoseende av så stora ökade inleveranser av medel som motionärerna föreslår torde kräva så kraftiga förändringar i televerkets ekonomi att de sannolika konsekvenserna härav i form av t.ex. minskad utbyggnad av telekommunikationerna och höjda teleavgifter inte skulle accepteras av allmänheten. Utskottet vill självfallet inte medverka till sådant och avstyrker därför motionsyrkandena.

Soliditetsmål

Utskottet tillstyrker att telverkets verksamhet inriktas på det soliditetsmål som förordas i propositionen.

6.4 Motionsfrågor om teleavgifterna

6.4.1 Bakgrund

Televerket ändrade i januari 1987 villkoren för s.k. fritidsabonnemang (se redogörelse i TU 1986/87:17 s. 19–21), som när det gäller vissa lägen för fritidshus innebar en kraftig avgiftshöjning för installation av telefon i förhållande till vad som gällde tidigare.

Regeringen beslutade den 3 december 1987 om ändring i teleförordningen (1987:765), som trädde i kraft den 1 april i år och som innebar att avgiften för huvudledning till telefonapparater i bostäder höjdes med 26 kr. per kvartal och att markeringsintervallerna för lokalsamtal förkortades från fyra och åtta minuter till tre och sex minuter beroende på tiden på dygnet. Regeringen beslutade samma dag att nivån för televerkets samtliga avgifter och taxor skulle få höjas med i genomsnitt högst 4,5 % under år 1988.

Genom annons i dagspress i slutet av januari i år informerade televerket om de av regeringen beslutade ändringarna av teleavgifterna och om ändringar som televerket hade beslutat. I anslutning till regeringens beslut om höjning av avgiften för "hushållstelefon" hade televerket beslutat en kraftig höjning (med 184–193 kr. per kvartal) av abonnemangsavgiften för annan telefon än hushållstelefon. Höjningen skulle träda i kraft den 1 februari 1988. Som hushållstelefon skulle klassas telefon som är uppsatt i bostad och som används i huvudsak för enskilt bruk. Annan telefon skulle klassas som företagstelefon.

6.4.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden

I motioner, som väcktes i januari i år, tas upp frågor om avgifterna för telefon i fritidshus, de förutskickade höjningarna av teleavgifterna och avgifterna för telefonsamtal från och till Gotland.

Betalning av anslutningsavgiften för fritidsabonnemang

I motion T201 (c) begärs (yrkande 10) att betalningen av inträdeskostnaderna för telefon i fritidshus skall få fördelas över en längre tid – t.ex. över tre till fem år.

Enligt underhandsuppgift från televerket ställer sig verket positivt till att göra det möjligt för de abonnenter som så önskar att dela upp betalningen av anslutningsavgiften för fritidsabonnemang på flera år. Med hänsyn härtill torde motionen inte böra föranleda någon särskild åtgärd av riksdagen.

Fritidshusavgift för telefon vid dubbel bosättning eller näringsverksamhet

I motion T201 (c) begärs (yrkande 11) att avgift såsom för anslutning till fritidshus inte skall utgå för ett abonnemang när det är fråga om någon form av dubbel bosättning eller näringsverksamhet.

Televerket har uppgett att den s.k. fritidshustaxan inte tillämpas för bl.a. följande kategorier abonnenter, nämligen för (1) förvärvsarbetande i bostad, som regelmässigt används för dygnsvila på annan ort än hemorten, (2) studerande i studentbostad eller liknande, som varaktigt används under studietiden samt (3) myndigheter, företag och arbetsplatser med bemanning och året-runt-drift på uppsättningsplatsen för telefonen.

Då den sålunda gällande ordningen torde motsvara vad motionärerna önskar kan motionen lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

Abonnemangsavgifterna för småföretag

I motion T110 (c) begärs att småföretag skall få teckna telefonabonnemang på "hushållsvillkor". I motion T811 (m) begärs detsamma för företag som inte har anställda.

Enligt televerkets abonnemangsvillkor klassas telefon som företagstelefon om abonnemanget har tecknats av (1) juridisk person och telefonen har satts upp på annan plats än bostad eller (2) fysisk person och telefonen har satts upp i annan lokal än bostad eller fritidshus.

Höjning av telefonavgifterna är led i förut nämnd kostnadsanpassning av priserna för teletjänsterna. Televerket bedömde att även små företag skulle kunna klara den i år genomförda höjningen av abonnemangsavgiften för företag.

Utskottet är inte berett att stödja motionsyrkandena. De avstyrks sålunda.

Abonnemangsavgifterna för idella föreningar

I motionerna T802 (fp), T 806 (c), T807 (fp), T810 (m) T812 (m) och T814 (fp) begärs att ideella föreningar – som enligt vad som förutskickats skulle behandlas som företag i fråga om abonnemangsavgifter – i detta hänseende skall behandlas som hushåll.

Efter det man i olika sammanhang hade reagerat mot televerkets förutskickade avgiftshöjningar för ideella föreningar beslutade verket att för år 1988 behandla allmännyttiga ideella föreningar som hushåll i avgiftshänseende. Med hänsyn härtill och till att utredningen om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på tele- och postområdena m.m. bl.a. skall bedöma vilka

särskilda hänsyn som kan tas till bl.a. ideella föreningar då taxor och service bestäms för grundläggande telekommunikationer och vilka åtgärder som krävs för att möjliggöra sådana hänsynstaganden kan här aktuella motioner lämnas utan särskild åtgärd av riksdagen.

Avgifterna för telefonsamtal från och till Gotland

I motion T109 (s,c) påpekas att avgifterna för telefonsamtal från Gotland till fastlandet och från fastlandet till Gotland utgår som för rikssamtal efter högsta avgiftsklassen. Motionärerna begär att avgifterna för telefonsamtal från och till Gotland inte skall beräknas på avståndet över vattnet utan så som de skulle vara om Gotland var ett område på fastlandet.

Televerket har under hand uppgett att den av motionärerna upptagna frågan kommer att övervägas i det fortsatta arbetet med taxeändringar. Med hänsyn härtill torde motionen kunna avslås.

7 Hemställan

Utskottet hemställer

Mål och inriktning för telepolitiken m.m. (s. 9)

1. beträffande *krav på ytterligare utredning före beslut om mål och inriktning för telepolitiken*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T113 (vpk) yrkande 3,

2. beträffande *tillgången till telefon för sjukhuspatienter m.fl.*
att riksdagen lämnar motion 1987/88:T201 (c) yrkande 12 utan särskild åtgärd,

3. beträffande *tillgången till telefonautomater*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:T201 (c) yrkande 13 och 1987/88:T801 (s),

4. beträffande *enhetliga telefonnummer för vissa myndigheter m.fl.*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T805 (fp),

5. beträffande *telefonkatalogerna för Östergötlands län*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T808 (fp),

6. beträffande *riktnummer för Pauliström*
att riksdagen lämnar motion 1987/88:T923 (s) i denna del utan särskild åtgärd,

7. beträffande *televerkets regionalpolitiska och sociala uppgifter*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T201 (c) yrkande 1 i denna del,

8. beträffande *avgifterna för telefonsamtal med statliga organ (020-linjen)*
att riksdagen lämnar motionerna 1987/88:T111 (c) och 1987/88:T809 (fp) utan särskild åtgärd,

9. beträffande *förbättring av säkerheten i telenätet*
att riksdagen lämnar motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 3 utan särskild åtgärd,

10. beträffande *telepolitikens mål*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag godkänner i proposition 1987/88:118 föreslagna mål för telepolitiken,

11. beträffande *takten för kostnadsanpassningen av abonnemangstaxorna*
att riksdagen lämnar motionerna 1987/88:T201 (c) yrkande 9 och 1987/88:T813 (c) utan särskild åtgärd,

12. beträffande *inriktning mot effektiv konkurrens*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1987/88:118 och med avslag på motion 1987/88:T113 (vpk) yrkande 1 godkänner i propositionen föreslagen inriktning för telepolitiken, såvitt avser effektiv konkurrens,

13. beträffande *utförsäljning m.m. av Teleinvest AB*
att riksdagen avslår motion 1987/88:112 (fp) yrkande 9,

14. beträffande *ett sammanhållet öppet telenät*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1987/88:118 och med avslag på motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 1 godkänner i propositionen föreslagen inriktning för telepolitiken, såvitt avser ett sammanhållet öppet telenät,

15. beträffande *lika kostnadsbelastning för televerket och verkets konkurrenter*
att riksdagen lämnar 1987/88:T107 (m) yrkande 2 utan särskild åtgärd,

16. beträffande *utjämning av taxor och konkurrens på lika villkor*
att riksdagen lämnar motion 1987/88:T107 (m) yrkande 3 utan särskild åtgärd,

17. beträffande *inriktningen i övrigt för telepolitiken*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1987/88:118 godkänner i propositionen föreslagen inriktning för telepolitiken i den mån den inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan,

18. beträffande *vissa förutsättningar för utredningen om telefrågorna*
att riksdagen lämnar motion 1987/88:T108 (c) utan särskild åtgärd,

19. beträffande *uppdrag att överväga uppdelning av telenätet på två eller flera bolag*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 8,

20. beträffande *omfattningen av utredningsarbetet*
att riksdagen lämnar motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 2 utan särskild åtgärd,

Inrättande av statens telenämnd (s. 23)

21. beträffande *inrättande av statens telenämnd*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1987/88:118 godkänner att en ny myndighet inrättas med de uppgifter som förordas i propositionen,

22. beträffande *vissa ytterligare uppgifter för statens telenämnd*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 4 i denna del,

Viss översyn på radiokommunikationsområdet, m.m. (s. 24)

23. beträffande *uppgifter för statens telenämnd på radiokommunikationsområdet*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:T107 (m) yrkande 4 och 1987/88:T112 (fp) yrkande 4 i denna del,

Avveckling av anslutningsmonopol m.m. (s. 25)

24. beträffande *avveckling av anslutningsmonopolen på kontorsväxlar och myntapparater*

att riksdagen

a) med bifall till regeringens förslag i proposition 1987/88:118 och med avslag på motion 1987/88:T113 (vpk) yrkande 2 godkänner att televerkets ensamrätt att ansluta kontorsväxlar och myntapparater till televerkets anläggningar upphör senast fr.o.m. den 1 januari 1990 resp. den 1 januari 1989,

b) lämnar motionerna 1987/88:T201 (c) yrkande 14 och 1987/88:T803 (fp), såvitt avser kontorsväxlar, utan särskild åtgärd,

25. beträffande *anslutning av höghastighetsmodem*

att riksdagen lämnar motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 5 i denna del och 1987/88:T803 (fp) i denna del utan särskild åtgärd,

26. beträffande *tillåtande fullt ut av s.k. tredjepartstrafik*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:T107 (m) yrkande 1, 1987/88:T112 (fp) yrkande 5 i denna del och 1987/88:T803 (fp) i denna del,

Inriktning och omfattning av televerkets verksamhet under perioden 1988–1991 samt soliditetsmål, m.m. (s. 27)

27. beträffande *televerket och informationsteknologiprogrammet*

att riksdagen avslår motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 7,

28. beträffande *teleområdesindelningen i Gävleborgs län*

att riksdagen avslår motion 1987/88:T216 (m) i denna del,

29. beträffande *kabel-TV-divisionens verksamhet*

att riksdagen avslår motion 1987/88:T804 (vpk),

30. beträffande *utbyggnad av telenätet m.m. i Värmlands och Västmanlands län*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:T207 (s) yrkande 6 och 1987/88:T211 (fp), såvitt avser telekommunikationer,

31. beträffande *stöd till datakommunikationsprojektet X-nät*

att riksdagen avslår motion 1987/88:T216 (m) i denna del,

32. beträffande *minskning av televerkets investeringsexpansion*

att riksdagen avslår motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 6,

33. beträffande *inriktningen och omfattningen av televerkets investeringar och verksamhet*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1987/88:118 godkänner vad i propositionen har förordats rörande inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet och investeringar under perioden 1988–1991,

34. beträffande *ökad inleverans av medel*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:T218 (c) i denna del och 1987/88:T221 (fp) yrkande 3,

35. beträffande *soliditetsmål*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1987/88:118 godkänner att televerkets verksamhet inriktas på det soliditetsmål som har förordats i propositionen,

36. beträffande *betalning av anslutningsavgiften för fritidsabonnemang*

att riksdagen lämnar motion 1987/88:T201 (c) yrkande 10 utan särskild åtgärd,

37. beträffande *fritidshusavgift för telefon vid dubbel bosättning eller näringsverksamhet*
att riksdagen lämnar motion 1987/88:T201 (c) yrkande 11 utan särskild åtgärd,

38. beträffande *telefonavgifterna för småföretag*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:T110 (c) och 1987/88:T811 (m),

39. beträffande *abonnemangsavgifterna för ideella föreningar*
att riksdagen lämnar motionerna 1987/88:T802 (fp), 1987/88:T806 (c), 1987/88:T807 (fp), 1987/88:T810 (m), 1987/88:T812 (m) och 1987/88:T814 (fp) utan särskild åtgärd,

40. beträffande *avgifterna för telefonsamtal från och till Gotland*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T109 (s,c).

Stockholm den 26 maj 1988

På trafikutskottets vägnar

Birger Rosqvist

Närvarande: Birger Rosqvist (s), Rolf Clarkson (m), Olle Östrand (s), Sven-Gösta Signell (s), Olle Grahn (fp), Gösta Andersson (c), Rune Johansson (s), Per Stenmarck (m), Margit Sandéhn (s), Sten-Ove Sundström (s), Hugo Bergdahl (fp), Görel Bohlin (m), Jarl Lander (s), Rune Thorén (c) och Jan Jennehag (vpk).

Reservationer

1. Krav på ytterligare utredning före beslut om mål och inriktning för telepolitiken (mom. 1)

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening inte tillfredsställande att riksdagen nu skall godkänna mål och inriktning för telepolitiken innan de mycket viktiga frågorna om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet har närmare utretts och övervägts av den parlamentariska utredningen. Därför bör – i överensstämmelse med vad motionärerna begär – propositionens förslag om mål och inriktning för telepolitiken nu avslås och regeringen återkomma med förslag härom sedan den parlamentariska utredningen har redovisat sitt uppdrag.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *krav på ytterligare utredning före beslut om mål och inriktning för telepolitiken*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T113 (vpk) yrkande 3 avslår proposition 1987/88:118, såvitt avser mål och inriktning för telepolitiken.

2. Televerkets regionalpolitiska och sociala uppgifter (mom. 7)

Gösta Andersson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Televerkets affärsidé" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill liksom motionärerna understryka att televerket när det gäller telekommunikationer har ett övergripande ansvar för att förvalta en infrastruktur för detta område som binder olika delar av landet samman samtidigt som utlandskontakterna utvecklas. Det är till glädje för alla när televerket kan fullgöra denna uppgift på ett så effektivt sätt som möjligt vad gäller såväl serviceutbudets innehåll som kostnaderna härför. Såsom motionärerna framhåller i motionen måste det nu sagda beaktas när privatiseringar inom kommunikationsområdet diskuteras. Organisationen av televäsendet som ett statligt affärsverk innebär – och det måste understrykas – att även verksamhetsgrenar som inte ger full kostnadstäckning måste drivas vidare om de är nödvändiga för uppfyllande av de samhällsmål som gäller för verksamheten. Som motionärerna framhåller behöver ansvaret för infrastrukturen inte innebära att televerkskoncernen måste driva all verksamhet i egen regi. Entreprenader bör utnyttjas när sådana ger den bästa effektiviteten, och delar av verksamheten som inte är nödvändiga för uppfyllande av affärsverkets sociala och regionalpolitiska mål bör kunna säljas ut.

Vad utskottet sålunda har anfört om sociala och regionalpolitiska mål för televerket bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *televerkets regionalpolitiska och sociala uppgifter*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T201 (c) yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Inriktning mot effektiv konkurrens (mom. 12)

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med "Som föredraganden" och slutar med "avstyrker motionsförslaget" bort ha följande lydelse:

Även enligt utskottets mening finns en motsättning mellan principen att televerkets skall ha huvudansvaret för telekommunikationerna i vårt land – en princip som utskottet stöder helt – och en liberalisering på teleområdet. Liberaliseringar och ökad konkurrens på ett område yttrar sig så småningom i sämre service och högre kostnader för de enskilda människorna.

Effektiv konkurrens i enlighet med propositionens förslag bör därför inte fastläggas som inriktning för telepolitiken.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *inriktning mot effektiv konkurrens*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T113 (vpk) yrkande 1 avslår i proposition 1987/88:118 framlagt förslag till inriktning för telepolitiken, såvitt avser effektiv konkurrens,

4. Utförsäljning m.m. av Teleinvest AB (mom. 13)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Hugo Bergdahl (fp) och Görel Bohlin (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "sålunda motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

Televerkets bolagssektor är helt dominerande på utrustningsmarknaden för telemateriel m.m. Staten bör inte på något sätt ha en sådan ställning i kommersiell verksamhet. Aktierna i Teleinvest AB, som omfattar televerkets bolagssektor i stort sett i sin helhet, bör därför utförsäljas och bli föremål för börshandel.

Vad utskottet sålunda har anfört om utförsäljning m.m. av Teleinvest AB bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *utförsäljning m.m. av Teleinvest AB*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:112 (fp) yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Ett sammanhållet öppet telenät (mom. 14)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Hugo Bergdahl (fp) och Görel Bohlin (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med "Föredraganden påpekar" och slutar med "därmed motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

Som motionärerna påpekar passar den "sammanhållning" beträffande telenätet som här aktuell riktlinjetext och propositionen i övrigt talar om inte in i den öppna konkurrensmiljö som det också talas om i propositionen. Uttrycket "sammanhållet öppet telenät" är motsägelsefullt. Frågan bör i stället vara – som motionärerna framhåller – hur man skall klara det regionala, sociala och försvarspolitiska teleansvaret i en effektiv marknadsekonomi. Frågan om denna balans mellan samhällshänsyn och marknadshänsyn lämnas emellertid i propositionen till fortsatt utredning.

Utredning av frågorna kring samhällshänsyn och marknadshänsyn på teleområdet hade – som motionärerna också framhåller – mycket väl kunnat ske tidigare i anslutning till motioner där dessa frågor har tagits upp. Om så skett skulle underlag nu ha funnits för riksdagen att behandla frågan om hur balans mellan dessa hänsyn skall kunna uppnås. Det är beklagligt att sådant

underlag nu inte finns. Utskottet kan därför inte nu ansluta sig till en inriktning av telepolitiken mot ett "sammanhållet öppet telenät". Regeringen bör återkomma till riksdagen med en närmare redovisning av övervägandena och förslag i frågan om hur samhällshänsyn och marknadshänsyn skall styra telepolitiken.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *ett sammanhållet öppet telenät*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 1 avslår i proposition 1987/88:118 framlagt förslag till inriktning av telepolitiken, såvitt avser ett sammanhållet öppet telenät,

6. Uppdrag att överväga uppdelning av telenätet på två eller flera bolag (mom. 19)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Hugo Bergdahl (fp) och Görel Bohlin (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar med "I propositionen" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Även teletjänster bör, såsom framhålls i motionen, utvecklas och saluföras på en marknad och inte i en från konkurrens skyddad miljö. Först på en marknad kan effektiva system och tjänster erbjudas till låga taxor för konsumenterna. I propositionen uttalar sig föredraganden för en effektiv konkurrens på utrustningsmarknaden. Enligt utskottets mening bör man emellertid undersöka om man inte kan gå längre för att få till stånd konkurrens på teleområdet och undersöka om inte själva nättjänsterna kan bli föremål för konkurrens. Såsom föreslås i motionen bör ovannämnda utredning därför få i uppdrag att överväga om inte det allmänna telenätet kan delas upp mellan två eller flera i förhållande till varandra självständiga bolag i vilka såväl det allmänna som enskilda intressenter kan vara delägare. Vid fullgörandet av nu förordat uppdrag bör utredningen beakta vad i motionen anförs om en uppdelning av nättjänsterna på två eller flera bolag.

Vad utskottet sålunda har anfört om uppdrag att överväga uppdelning av telenätet på två eller flera bolag bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *uppdrag att överväga uppdelning av telenätet på två eller flera bolag*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Omfattningen av utredningsarbetet (mom. 20)

Olle Grahn och Hugo Bergdahl (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar med "Som föredraganden" och på s. 23 slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas mening att telefrågorna bör utredas åtskilda från postfrågorna. De redan tagna besluten om en för de båda

områdena gemensam utredning bör därför upphävas och separata utredningar bör tillsättas.

Vad utskottet sålunda har anfört om omfattningen av utredningsarbetet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *omfattningen av utredningsarbetet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Vissa ytterligare uppgifter för statens telenämnd (mom. 22)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Hugo Bergdahl (fp) och Görel Bohlin (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 24 börjar med "Syftet med" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

I tillägg till de i propositionen föreslagna uppgifterna för STN bör STN – såsom föreslås i motionen – också ha till uppgift att (1) föreskriva principiella säkerhetskrav för våra telenät samt (2) verka för effektiv konkurrens och balans på telemarknaden.

Vad utskottet sålunda har anfört om vissa ytterligare uppgifter för statens telenämnd bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 22 bort ha följande lydelse:

22. beträffande *vissa ytterligare uppgifter för statens telenämnd*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 4 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Uppgifter för statens telenämnd på radiokommunikationsområdet (mom. 23)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Hugo Bergdahl (fp) och Görel Bohlin (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Utskottet instämmer" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Överförande av myndighetsuppgifter på radiokommunikationsområdet från televerket bör inte fördröjas. Befintligt utredningsmaterial bör vara tillräckligt. Behövs kompletteringar bör sådana kunna göras inom regeringskansliet. Enligt utskottets mening – utskottet ansluter sig härvid till motionsförslagen – bör regeringen förelägga riksdagen förslag till riktlinjer för fördelning av radiofrekvenser och förslag som går ut på att statens telenämnd även skall ha i uppgift att fördela sådana frekvenser och att fatta beslut i enskilda tillståndsärenden (förvaltningsbesluten) på radiokommunikationsområdet. Förslagen bör framläggas i sådan tid att de kan behandlas behandlas av riksdagen före årsskiftet 1988–1989.

Vad utskottet sålunda har anfört om uppgifter för statens telenämnd på radiokommunikationsområdet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 23 bort ha följande lydelse:

23. beträffande *uppgifter för statens telenämnd på radiokommunikationsområdet*
att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:T107 (m) yrkande 4 och 1987/88:T112 (fp) yrkande 4 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Avveckling av anslutningsmonopolen på kontorsväxlar och myntapparater (mom. 24)

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar med "Utskottet instämmer" och på s. 27 slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer med motionärerna i att stora risker finns för störningar i telesystemet om det skall bli fritt för företag med olika bakgrund att ansluta kontorsväxlar till det allmänna telenätet. Utskottet är vidare tveksamt till om det är till gagn för den stora allmänheten att monopolet på myntapparater upphävs. Motionärerna har fog för sina invändningar även härvidlag. Propositionsförslagen om upphävande av televerkets ensamrätt beträffande kontorsväxlar och myntapparter samt förslagen i motionerna T201 (c) och T803 (fp) om upphävande av monopolet på kontorsväxlar bör enligt utskottets mening avslås.

dels att utskottets hemställan under 24 bort ha följande lydelse:

24. beträffande *avveckling av anslutningsmonopolen på kontorsväxlar och myntapparater*
att riksdagen

a) med bifall till motion 1987/88:T113 (vpk) yrkande 2 avslår i proposition 1987/88:118 framlagt förslag om att televerkets ensamrätt att ansluta kontorsväxlar och myntapparater till televerkets anläggningar skall upphöra,

b) avslår motionerna 1987/88:T201 (c) yrkande 14 och 1987/88:T803 (fp), såvitt avser kontorsväxlar,

11. Tillåtande fullt ut av s.k. tredjepartstrafik (mom. 26)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Hugo Bergdahl (fp) och Görel Bohlin (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 27 börjar med "Som nämnts" och slutar med "avstyrks följaktligen" bort ha följande lydelse:

Frågan om tillåtande av s.k tredjepartstrafik behöver inte närmare utredas. Det är rimligt att tillåta sådan trafik fullt ut och det bör kunna ske redan nu.

Vad utskottet sålunda har anfört om tillåtande fullt ut av s.k. tredjepartstrafik bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 26 bort ha följande lydelse:

26. beträffande *tillåtande fullt ut av s.k. tredjepartstrafik*
att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:T107 (m) yrkande 1,

1987/88:T112 (fp) yrkande 5 i denna del och 1987/88:T803 (fp) i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

12. Televerket och informationsteknologiprogrammet (mom. 27)

Olle Grahn och Hugo Bergdahl (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 28 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "därför avslås" bort ha följande lydelse:

Som motionärerna framhåller är det inte rimligt att televerket skall fungera som ett tekniskt forskningsråd i det nationella informationsteknologiprogrammet. Televerkets uppgift i detta program bör läggas på STU. Riksdagen bör föreläggas förslag till ändring i detta hänseende av riktlinjerna för programmet.

Vad utskottet sålunda har anfört om televerket och informationsteknologiprogrammet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 27 bort ha följande lydelse:

27. beträffande *televerket och informationsteknologiprogammet*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

13. Kabel-TV-divisionens verksamhet (mom. 29)

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 28 börjar med "Enligt televerkets" och på s. 29 slutar med "därför motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i kritiken av att televerket bedriver kabel-TV-verksamhet. Den bör som motionärerna framhåller redovisas fullständigt så att klarhet vinns om användningen av resurser för denna verksamhet – resurser som enligt utskottets mening hellre kan användas för att göra televerkets centrala tjänster för allmänheten billigare.

Vad utskottet sålunda har anfört om kabel-TV-divisionens verksamhet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 29 bort ha följande lydelse:

29. beträffande *kabel-TV-divisionens verksamhet*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T804 (vpk) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

14. Minskning av televerkets investeringsexpansion (mom. 32)

Olle Grahn och Hugo Bergdahl (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 31 börjar med "Efter en" och slutar med "avstyrks följaktligen" bort ha följande lydelse:

Som motionärerna påpekar kan marknadens efterfrågan på telekommunikationskapacitet under 1990-talet enligt vissa nationella och internationella bedömare komma att öka långsammare än ökningen i marknadsutbudet. Det

finns som framhålls i motionen därför anledning att takten i televerkets utbyggnad av anläggningar anpassas till en situation där en mera försiktig marknadsutveckling råder.

Vad utskottet sålunda har anfört om minskning av televerkets investeringsexpansion bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 32 bort ha följande lydelse:

32. beträffande *minskning av televerkets investeringsexpansion*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T112 (fp) yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

15. Ökad inleverans av medel (mom. 34)

Olle Grahn och Hugo Bergdahl (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 32 börjar med "Televerket beräknas" och slutar med "därför motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Enligt televerkets årsredovisning för år 1987 uppgick resultatet efter finansiella intäkter och kostnader till 2 184 milj. kr för televerkskoncernen och till 2 241 milj. kr. för televerket. Televerket uppvisar således ett gott resultat. Detta jämte det förhållandet att verket bör kunna minska kostnaderna för forskning och sälja ut vissa dotterföretag gör att verket bör öka inleveransen av medel till statsverket under nästa budgetår med 450 milj. kr.

Vad utskottet sålunda med anledning av motion T221 (fp) yrkande 3 har anfört om ökad inleverans av medel bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Detta förslag tillgodoser enligt utskottets mening syftet med här aktuell del av yrkandet i motion T218 (c) som således inte bör föranleda något initiativ av riksdagen utan kan avslås.

dels att utskottets hemställan under 34 bort ha följande lydelse:

34. beträffande *ökad inleverans av medel*

att riksdagen

a) med bifall till motion 1987/88:T221 (fp) yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

b)avslår motion 1987/88:T218 (c) i denna del,

16. Ökad inleverans av medel (mom. 34)

Gösta Andersson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 32 börjar med "Televerket beräknas" och slutar med "därför motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Enligt televerkets årsredovisning för år 1987 uppgick resultatet efter finansiella intäkter och kostnader till 2 184 milj. kr för televerkskoncernen och till 2 241 milj. kr. för televerket. Televerket uppvisar således ett gott resultat. Detta jämte det förhållandet att verket bör kunna minska vissa kostnader och göra vissa utförsäljningar gör att verket bör öka inleveransen av medel till statsverket under nästa budgetår med 365 milj. kr.

Vad utskottet sålunda med anledning av motion T218 (c) i här aktuell del har anfört om ökad inleverans av medel bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet avstyrker yrkande 3 i motion T221 (fp) om en större inleverans av medel än den nu förordade.

dels att utskottets hemställan under 34 bort ha följande lydelse:

34. beträffande *ökad inleverans av medel*

att riksdagen

a) med bifall till motion 1987/88:T218 (c) i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

b) avslår motion 1987/88:T221 (fp) yrkande 3,

Särskilt yttrande

Telefonkatalogerna för Östergötlands län (mom. 5)

Rune Thorén (c) anför:

Jag har full förståelse för motionsförslaget. Boende i vissa gränsområden men ändå i Östergötlands län finns i Jönköpingskatalogen (Eksjö och Tranås riktnummerområden) och i Eskilstunakatalogen (Katrineholms och Vingåkers riktnummerområden) men inte i någon av de två Östergötlandskatalogerna – Linköpingskatalogen och Norrköpingskatalogen. Man kan fråga sig om inte televerket skulle kunna vara generöst och redovisa alla östgötar i Östergötlandskatalogerna utan att höja telefonkostnaderna för abonnenterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning ... 1

Propositionen ... 2

Motionerna ... 2
Motioner väckta med anledning av proposition 1987/88:118 ... 2
Motioner framlagda under den allmänna motionstiden 1988 ... 3

Bakgrund ... 5
Televerkets uppgifter och organisation ... 5
Närmare bestämmelser om verksamheten ... 6
Televerkets monopol ... 6
Former för statsmakternas styrning av televerket ... 7
Fastställd inriktning av televerkets verksamhet m.m. under perioden 1988–1990 ... 7

Utskottet ... 8
1 Inledning ... 8
2 Mål och inriktning för telepolitiken m.m. ... 9
2.1 Telepolitikens mål ... 10
2.1.1 Föredragandens förslag ... 10
2.1.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden ... 11
2.2 Telepolitikens inriktning ... 16
2.2.1 Föredragandens förslag ... 16
2.2.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden ... 17
2.3 Utredning om statens regionalpolitiska och sociala ansvar på teleområdet m.m. ... 20
2.3.1 Föredragandens anmälan ... 20
2.3.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden ... 21
3 Inrättande av statens telenämnd ... 23
3.1 Nuvarande ordning ... 23
3.2 Propositionens förslag ... 23
3.3 Motion och utskottets ställningstaganden ... 24
4 Viss översyn på radiokommunikationsområdet, m.m. ... 24
4.1 Televerkets myndighetsuppgifter på radioområdet ... 24
4.2 Föredragandens förslag m.m. ... 24
4.3 Motionerna och utskottets ställningstaganden ... 25
5 Avveckling av anslutningsmonopol m.m. ... 25
5.1 Propositionens förslag ... 25
5.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden ... 26
6 Inriktning och omfattning av televerkets verksamhet under perioden 1988–1991 samt soliditetsmål, m.m. ... 27
6.1 Televerkets uppgifter, organisation och verksamhet ... 27
6.2 Inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet och investeringar under perioden 1988–1991 ... 29
6.2.1 Propositionens förslag m.m. ... 29
6.2.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden ... 29

6.3 Soliditetsmål för televerkets verksamhet, m.m. 31
6.3.1 Propositionens förslag 31
6.3.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden 31
6.4 Motionsfrågor om teleavgifterna 32
6.4.1 Bakgrund 32
6.4.2 Motionerna och utskottets ställningstaganden 32
7 Hemställan 34

Reservationer 37

Särskilt yttrande 45

gotab Stockholm 1988 15392